

GAZETA LITERARĂ

Anul IX nr. 13 (420) ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R. 8 pagini 50 bani
Joi, 29 martie 1962

MARIA BANUȘ

Frații

Și Cain îi zise lui Abel, fratele său :
„Să ieșim în câmp.”
și acolo, tăbări peste el și-l ucise.
Ogorul zăcea despicat.
Și din margini de hâu,
o gîrlă de sînge curgea.
Ci soarele — abia răsărise.

Iar omul îi spune astăzi fratelui său :
„Să ieșim la câmp”,
și uite, ei ară-mpreună, și-n pace, cîmpia.
Un soare imens își împlință brăzdarul
între bine și rău.
„Ei nu vor ucide, nu vor ucide,”
îmi strigă, din slăoi, ciocirtia.

GEORGE LESNEA

Primăvara nouă

Cîntă primăvara, cîntă!
Și pămîntul îl frîmîntă
Cu tractoare
Sunătoare,
Ce trag pluguri cînd cresc muguri,
Spre belșuguri purtînd pluguri.
Tăind haturi
Vechi de leaturi
Și-nfrîind fărîna vie,
Doar a tuturor să fie.
Ca-n izvoade
Să dea roade
Pentru toți acei ce ară,
Pentru minunata țară.

Cîntă-n azi ziua de mîine,
Ce-a fost rău zdrobit rămîne.
Ferici-va
Colectiva
Pe fărîni ce-n strădanii
Cu plăpânii și-au stors anii.
Prunci și mame
Nu știu foame.
Dîrul premii noi străbate
Tinerete peste sate.
Lîngă brazdă
Trage-n gazdă,
Scoate-n zăriețea senină
Cugetele la lumină.
Cîntă primăvara nouă
Peste flori cu-obraji de rouă
Muncitorii
Trezesc zorii.
Iau în brașă dimineașă
Pentru-o viață fără ceață.

ION HOREA

In fața zăpezii

Treci limpezindu-te-n pămînturi, zăpadă mult
întîrziată,
Rămășă dintr-o zi de toamnă, și aștepta-tă-n vremea ceea
Peste cîmpia ca o tablă de diamant și ciocolată
Pe care cobora spre ziuă și se-nălța-n amurg scînteia.
Să-nîrzie doar prospețimea hotarelor în nesfirșire
Și plopii-abăștrii, trași de două peneluri lîngă drumul
fării,
Cînd peste virful lor va trece cu fluieratul ei subțire,
Întoarsă, mierla primăverii ce nu ne poate da uitării.

Bucuria pămîntului

La Oniscani, pe apa Siretului, am întâlnit un tinăr care a descoperit bucuria pămîntului.

Sentimentul mîna apărut ciudat în frumusețea lui, ca o floare gingașă ivită de-a dreptul din crusta zăpezii, biruind răceala minerală a pămîntului înghețat.

Fiăcăr, un tinăr de douăzeci de ani, dar înscut cu doi copii, prin coincidență tot un lon, mîna spus cam așa:

— Știi, eu n-am avut mult pămînt. Cu ce am eu, trei prăjini pe lîngă casă și cu cele douăzeci ale nevestei, în corhană, lut galben, lut de cărămizi, n-o puteam scoate la capăt, oricît ne-am fi omorît amîndoi să-l muncim. Au mai venit și copiii... Mă uitam an-primăvară pe lunca, aici în lunca Siretului unde-a pămînturile cele bune, și le măsuram din ochi. Măi, îmi zicam, cum nu m-am născut eu cu alt nume, să fi avut alte rude să-mi cadă și mie o bucată de pămînt aici, în lunca, să muncesc și să-mi pară rău! În lunca, îmi explica tînărul, crește păpușoiul cit omu, crește pepenii cit berberoi de mari, crește bobul grîului cit mărgăci... Mă uitam, măsuram cu ochii lunca, sint în lunca vreo patru sute de hectare, mă uitam...

— Și acum?

— Tînărul avea o bucurie liniștită în privire.

— Acum, gata, pot munci pe pămîntul din lunca Siretului cit pe-lesc. Pot să mă bucur și eu de el. M-am făcut colectivă.

Mă s-a părut, în chiar secunda acestei mărturisiri, că tînărul acesta al căruia surse îl acordă deosebită atenție la activitatea profesională de creație a lui Ion, cel din roman.

— Na vă dați seama, măi a spus el, ce însemnă pentru omul ca mine deslîntirea haturilor!

Măram dat seama! Parcela lui săracă era o câmpie. Pentru omul acesta și pentru mulți ca el, haturile însemnau niște grații, iar brațele, se vindeau în duritatea lor de fier, nu puteau să capete puteri de eripi. Într-unul acesta căpătase acum aripi, aripi puternice și sigure de viziune.

Le-am ascultat peste puștină într-o primă adunare generală, vorbind despre rosturile noi ale întregului sat. Se și ridicase pe creanga de zăgă și zăgă urmasare, dar omul o privea zăgă privețea largă a interesei obștine.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Fiindcă nu-mi dădea mîna... Fiindcă tu sau altul aveai grîu și sfleci în lunca, și fiindcă eu pe corhana mea trebuia să scot grîul și păpușoiul din piatră seacă. Cum să-mi dea mîna să răsădesc livadă? Cine mi-ar fi dat mie piine patru sau cinci ani pînă întra livadă pe rod? Îmi dădeai voi??

Fostii proprietari individuali tac taci cu fruntea în pămînt. Nici unul dîm-tre el, chiar dacă în această clipă simțeau totul altceva, n-ai li consimțit să cedeze o fărîmă din teritoriul lor individual, pentru spicetele acestui tinăr. Dar foștii individuali trec acum peste această clipă, trec adică peste rușine și consimț în corpore.

— Să punem livadă pe toată coasta!... Ce zici tovarășe inginer?

— Fetele s-au desilins. Zimbește și tovarășul inginer. Viața îi obligă pe oameni la o logică, științifică, pe care n-o cunoscuseră înainte. Zimbește și tînărul, fostul proprietar al corhană.

— Da, e bine, aprobă el. O să fie toată coasta aceea o singură livadă... Îi foarte bine.

A murmurat ultimele cuvînte, ca pentru el tîni dau seama că pe unde, ideea încoțise mai de mult, dar se oprise în grațiile haturilor ca aripi unei păsări într-o colivă.

— Și în lunca?

— În lunca să facem grădinițe! a tresărit o femeie. Era nevădită. Pe un lot să facem grădinițe, iar pe un altul să semănăm perambul dintr-un hibrid de 5000 kg la hectar. N-ai bine?

— F foarte bine!

Adunarea aprobă zgornolot.

Măi gândiseră și alții la fel. Witracul acesta al cuprinderii intereselor obștine, deocăndăru că vinde, se săvîrșise în cierva zăg, în cierva zăg, în cierva zăg, în cierva zăg.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

PROFILUL EROULUI CONTEMPORAN

Merita principală a operelor literare contemporane este să descriească și să sublinieze ceea ce aparține societății în schimbare în comportamentul omului de azi.

— În lunca să facem grădinițe! a tresărit o femeie. Era nevădită. Pe un lot să facem grădinițe, iar pe un altul să semănăm perambul dintr-un hibrid de 5000 kg la hectar. N-ai bine?

— F foarte bine!

Adunarea aprobă zgornolot.

Măi gândiseră și alții la fel. Witracul acesta al cuprinderii intereselor obștine, deocăndăru că vinde, se săvîrșise în cierva zăg, în cierva zăg, în cierva zăg.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— În lunca să facem grădinițe! a tresărit o femeie. Era nevădită. Pe un lot să facem grădinițe, iar pe un altul să semănăm perambul dintr-un hibrid de 5000 kg la hectar. N-ai bine?

— F foarte bine!

Adunarea aprobă zgornolot.

Măi gândiseră și alții la fel. Witracul acesta al cuprinderii intereselor obștine, deocăndăru că vinde, se săvîrșise în cierva zăg, în cierva zăg, în cierva zăg.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— În lunca să facem grădinițe! a tresărit o femeie. Era nevădită. Pe un lot să facem grădinițe, iar pe un altul să semănăm perambul dintr-un hibrid de 5000 kg la hectar. N-ai bine?

— F foarte bine!

Adunarea aprobă zgornolot.

Măi gândiseră și alții la fel. Witracul acesta al cuprinderii intereselor obștine, deocăndăru că vinde, se săvîrșise în cierva zăg, în cierva zăg, în cierva zăg.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

— Acolo merge vie sau livadă.

S-a lăsat un moment de tăcere, în care oamenii au socotit pe indeiet, propunerea tovarășului lor.

— Și de ce n-ai plantat, omule, vie sau livadă?

— Întrebarea a fișnit de pe buzele lui și cu, din adunare.

— Măi, oameni buni — a început el, acolo în corhană la mine, nu se poate scoate nimic! Vă spun eu, fiindcă eu am săpînat pămîntul, și-l cunosc bine, și-o spun și învășiișii inginer agronom. N-are rost să ne trudim anapoda. N-are rost să emormim vitele sau tractoarele sau oame-nii, scurcînd în piatră seacă. Acolo nu se face nimic.

— Cum nimic, este pămîntul nostru!

— Vă spun eu, că nu se face nimic!... Acolo să nu băgați nici păpușoi, nici grîu. Nici măzare, nici secară, nici sfleci! Toate astăzi merg în lunca, unde crește păpușoiul cit omu și unde pepenii se fac mari cit berberoi... Acolo la mine, pe coastă, merge altceva. Numai că eu n-am avut posibilitățile.

— Ce merge acolo?

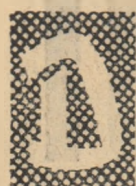
— Acolo merge vie sau liv

DIMINEAȚA LUI TOADER

Dimineața îl găsi pe Toader Ciungu lângă gardul de nuiele, ușor aplecat înainte, ușor aplecat înainte, ușor aplecat înainte...

pas de Toader Ciungu, își încreți fruntea umbră de un smoc de păr roșcat și-și tușea dojenitoare buzele.

— De ce nu te duci în casă să te culci, omule? întrebă ea cu un glas subțire, dar plin de grijă.

— Ei, las-că nu dorm, femeie! mormăi el. Unde vezi tu că dorm... O clipă chipul revestei se acoperi cu aburul din ceainic.

— Nu dormi, da' pici! rosti ea apăsător. Și i-ai mai pus și pe băiatul cel pe drumuri... Se vede treaba că-ai dat în mintea copitelor la bătrânețe.

— Așteptă un răspuns și cum ei nu veni, Stanca își scoli supărata bărbatului, cobori în buștară și se duse spre șoproș. Părețelul cel mic apăsător îl împinse la ușa...

Se priviră îndelung și tăcără, ca doi oameni ce nu se cunosc și, deci, nici nu prea au despre ce lega vorba.

— A fost... — Și i-ai dat cererea? — Nu, L-am trimis la tine, să-ți dai tu mai întâi...

— Victor Slave rise cu plăcere. — Apoi eu n-am fost pe acasă... — Știu, că s-a întors din nou la muncă, să mă convingă... Spunea că mi dai am răsărit ultimii în comună...

— Sădărat? — Da... Mai ales pe tine... Te scotea caserolă... — Victor Slave izbucni într-un râs scurt, ca un strănut...

— Așa... — Tăcără iar. Toader Ciungu simțea pe sub mâinile ei, și simțea că, lângă el se află o altă femeie în aceleși pantaloni, în aceeași cămășă, în aceeași cămășă...

O SCHIȚĂ

PAPUC

— Ia-l tu. — Ce să fac cu el? — Da! Jo ce să fac? — Mișlanul rise. — Fă-l pastramă. — Păi îl fac. — Ai o figură? — De unde? — Căută el și găsi. — Naționale.

— Zdrelea avea chibrit și aprinsera țigarile. Bura și nu era de loc cald. Mișlanul sărea de colo-colo, ca la briu-n doi și-și lovea tocurele cizmelor ca să se încălzească.

— Zdrelea nu-i răspunde. — Și nu țiea mers? — Nu. — Și-acuma-l duci înapoi la colectivă? — Mișlanul ridea. Zdrelea se trezi și el rîzind.

— Ia-l tu. — Ce să fac cu el? — Da! Jo ce să fac? — Mișlanul rise. — Fă-l pastramă. — Păi îl fac. — Ai o figură? — De unde? — Căută el și găsi. — Naționale.

— Zdrelea avea chibrit și aprinsera țigarile. Bura și nu era de loc cald. Mișlanul sărea de colo-colo, ca la briu-n doi și-și lovea tocurele cizmelor ca să se încălzească.

— Zdrelea nu-i răspunde. — Și nu țiea mers? — Nu. — Și-acuma-l duci înapoi la colectivă? — Mișlanul ridea. Zdrelea se trezi și el rîzind.

— Zdrelea avea chibrit și aprinsera țigarile. Bura și nu era de loc cald. Mișlanul sărea de colo-colo, ca la briu-n doi și-și lovea tocurele cizmelor ca să se încălzească.

— Zdrelea nu-i răspunde. — Și nu țiea mers? — Nu. — Și-acuma-l duci înapoi la colectivă? — Mișlanul ridea. Zdrelea se trezi și el rîzind.

VERONICA PORUMBACU

Porniți, tractoare!

Porniți, tractoare! Vă așteaptă cîmpul nostru, fără margini al nostru! Desfășurați flămurile vîntului de primăvară

In fiecare pornim noi înșine azi la asalt; noi — răscolind în afundul pămîntului aspru — bulgări de fier; noi — topind minereu zgrunțuros în albul lichid din furnale, noi — despicînd metalul, din nou încheșindu-l în trupul mașinilor...

Porniți, tractoare! Vă așteaptă cîmpul nostru, fără margini al nostru!

Desen de BECA RIND

Desen de BECA RIND

de ION BAIEȘU

In fața panoului cu rezultatele întrecerii socialiste

Oglinzile nuntelui

descoperim Valea Jiului în acest zăpăcitor nuntelnic. Nu știm nimic despre aceste înjurături, descoperim totul de la început, descoperim lucruri elementare: aerul, pământul, stelele, propria noastră ființă chiar. Ne mișcăm cu greutate, gesturile noastre se fac cu efort, există aici, sub pălăria subțire de pământ pe care călcam, ceva care ne îngreunează. Fețele noastre au incrementul într-o expresie de copilărească gravitate, mișcărilor noastre sunt monotone și atungite de parcă plutiim. Aerul și albastrul și inelatorul, cerul foarte aproape de pământ ca o uriașă pină de corabie umflată de vânt, bombata peste noi subțire ce trece printre minți, zăpada cenușie, câldu aproape. Ne primim cu insistență și cu atenție exagerată, ne privim mișcările, fețele, ochii, simțim, descoperim totul de la început, totul, fără nici o excepție, clar și propriu nostru destin. Pe această zăpăcătoare, caldă aproape, în acest aer, în care plutește carbunele, trecând printre acești munți negri, greci, ne simțim ușori, copilăroși, aiți de copilăroși și de ușori lucit amintim. Nu știm deci cuvintele care deservescă noțiunile elementare: apă, aer, pământ, inimă, soare, negru și alb. Devenim puternici pentru că aici totul e puternic, devenim simpli pentru că aici totul e profund, devenim nobili pentru că aici pământul e nobil.

recind odă pe-unul din abataje, la mai mult de jumătate de kilometru de sub pământ, într-o galerie îngustă și înaltă am fost martorii unei întâmplări care ne-a zguduit: stănd de vorbă cu membrii unei brigăzi de tineri, deodată, în stînga, armatura de sticlă de brad enormă și rotunzată și sticlă de brad, a început să crăpe și să se îndoaie, frîngîndu-se sub apăsarea greoaie și imensă a pînțelului pământului. Am simțit cum țărța mi se abește și m-am întors spre stralut scilpitor de carbune ca spre o oglindă. Lrăm alb, nelăsese de alb conțur în acea apă aprinsă, adîncă, cu toate atelele zguduite de singele nor speriat, mării. Pământul a fost brăut totuși, învinsă lui masă a fost stăpînită și imblînzită de lovărașii din jurul meu. Da, erau în jurul nostru tovarășii, prieteni cu mine pentru că au oprit cu mine lor înținsă căderea pământului.

Unul din acești oameni, unul din cei mai buni, se numește Somogyi Iuliu. Brigada condusă de el lucrează la „înaintare”, adică sparge peretele de rocă la cea mai mare adîncime pregătind viitorul abază. Într-o membră acestei brigăzi există relații de un tip superior, legături omenești neașteptate pentru noi. Felul în care se înțeleg între ei acești oameni aproape ne izbăște. În lăța mea stau acum acești oameni aproape goi, cu pielea scilpind de sudoare, cu virștele pământului înscrise pe inelele mușchilor lor și sint fericiți că sint linga ei, că am reușit să mă apropii și să respir aerul lor. Nu e nici o exagerare aici. Ce puternici și nemulțumiri sint în jurul nostru și această prietenie a lor de o mie de ori mai adîncă și mai generoasă decît cea mai curată amintire a mea! Aceste legături neașteptate, îndelung visate de omenire, această prietenie de muncă socialistă! Iată, năzuința s-a transformat din vis în realitate, realitatea brigăzii lui Somogyi Iuliu din mina Petrița.

Somogyi e un bărbat „nel mezzo del cammin” cum spunea Dante, adică cam la jumătatea drumului. Caracteristica personală sa fizică este unitate. Cu alte cuvinte spus, trupul său pare a fi fost lucrat de un sculptor clasic după toate legile armoniei. Are capul mic și rotund ca al discobolilor antici plantat pe un gît puternic, rigid aproape. Cînd întinde cuiva mina zîmbesc în același timp dar e-un zîmbet de forță și spune, o înclinare între egalii E născut în Petrița, în 1920 din părinți mîneri. Pe cînd era copil, tatăl lui a fost concediat de patron și a părăgînat apoi în șir prin țară muncind temporar în locuri diverse. Lucrează la tunelul Telu (Brașov) — concediat; la Comănești — în 1936 concediat. Apoi Iva Mică, Iva Mare, Vlădenii (Ilinia Făgăraș) etc. Iată cu ce-și începe Somogyi destinul: concediat, alungat de exploatare, concediat. Somogyi începe să lucreze ca mîner la tunelul din Vlădenii troyi la Petrița. Dar înția patronii și atunci se apucă de cîrmărie: din 1938 pînă în 1939 e cîrmăruș. După Eliberare revine în Valea Jiului și reîntră în mină, la Petrița. Lucrează în brigada lui Hajdu Iuliu, acum erou al muncii socialiste.

Cînd am ieșit din mină în jurul orei 14 împreună cu „șutul”, undeva

la un „orizont”, așteptînd să se golească „colivă” (un ascensor cu multe etaje ce transportă vagonetele cu carbuni cu o viteză de 100 metri pe secundă, ce s-a întreținut în dreapta noastră, în lungul „orizontului” se „alungea” un șir de mîneri ieșiți din „șut” stînd linga peretele galeriei vorbind tare, rîzînd, fumînd. Stînd rezeciv noi înșine de peretele cimentat, lășînd să treacă pe linga noi în mare viteză vagonetele catapulate din colivie, lovindu-se între ele ca niște lobe, privim spre acei vagonetar ce trăgă și împingea vagonetele oprite de o lovitură în contradicție cu „placitorul metallic”. Părea un em blind, neînsemnat, cu mișcări moi (deși puternice), unul din acei oameni ce se strecoară printre celături, sfios și decent. — „Iată imi spuneam — acest vagonetar înaintat în vîrstă, purtînd deasupra buzei o mușchiată subțire, abia deosebită de stralut de carbune de pe piele, frage și împin- gînd aceste cutii metalice, groase, sîri- vindu-și degetele în această muncă simplă. Celălalt, gălăgios și curajoșii bărbăni ai muntelui stau rezemați pe șiruri lungi, paralele, de peretele gale- riei ce seamănă cu o cupolă adîncă, se strîgă unul pe altii și risetele lor tari se ciocnesc și răsună pînă în fundul galeriei. Da — imi spuneam — un om blind, înșisit, sfios, dar această sfiosenie e înclășșă în jurul meu sint acei de tineri mîneri, dîri și gălăgioșii, mînerii de mîndri, invingători, stăpîniți acestui munte, cu fețele lor luminate clătîndu-se în lășile de lumină ale lămpilor lungue- le, mîndri ca alergătorii greci, odîndu-se omnia, nepăsători și vi- brînd în ea de elori.

Despre brigada lui Somogyi? Cred că e suficient să spunem că acest grup de muncitori a crescut de la ni- velul unei brigăzi frumtase pe mină la nivelul unei organizații de bază. În această brigadă toți sint membri, candidați și viitori candidați de par- tid. În colectivul lui Somogyi sînt țărani nepricepuți de prin sate apro- piate. După cîțiva ani, aceste ele- mente devin frumtăși pe mină, pe țară, comunisti, la rîndul lor seii de brigada, delegați în țări străine, stu- denți la Institutul de Mine din Pe- troșani, măștri, educatori, etc. După numai cîțiva ani! E atît de neașteptat ceea ce auzim înec vor- rela doar datele secl așa cum le-am aflat, doar „istoria seacă” a acestor oameni, fără nici un fel de comentariu.

Turda Simion (Țara Oasului) vine în 1958 în brigada. Dovedește o mare putere de muncă, dar este începător în ale minăritului. Peste un an, Turda învîță bine meseria, cișligă, își cum- pără latine, mobilă, primește locuință și e primit candidat în partid. În prezent se află într-o delegație în R.P. Polonă — „Nu l-aș da pe Turda nici mort de lingă mine” — spune Somogyi cu obișnuita lăță aspră și cu vocea seacă, categorică.

Covacs Ioan și Butza Petru — lip- seau regulat în zilele de avans și de leală, se lășau antrenajii la cite un chef. Acum, Covacs Ioan și-a luat printre altele mașina de spălat rufe, de cusut, etc., iar Butza și-a făcut o casă.

Săbălița Petru — intră în 1959 în brigada. Urmează între timp „seralul” și în 1960 intră la Institutul de Mine din Petroșani. E ajutat mereu în schimburi potrivite pentru a fi pre- zent la cursuri și examene.

Ilode Dumitru — intră în 1957 în brigada. În 1958 e trimis la școala de măștri și după trei ani lucrează ca măstru mîner în sector.

Zecheru Nicolae — urmează liceul seral, școala de măștri și e trimis la institut unde în prezent e student în anul I. Deputat al Sfatului Popular al orașului Petrița.

Pleșa Ion II — țărăn, intră în 1959, în vară, în brigada și e trimis la școala de mîneri pe care o termină în 1961. În decembrie, Somogyi îl face șef de schimb. Este primit candi- dat, apoi devine membru de partid. Pasionat de vînațoare.

Orban Iosif II — lucrează din 1958 în brigada și cu toate insistențele lui Somogyi și a brigăzii, nu vrea să meargă la școală, de loc! Deși nu e calificat, poate face față oricînd mun- cii de mîner. I s-a trasat sarcină de partid să meargă la școală, iar acum învîță.

Țiriboi Matei. — În prezent a făcut cerere pentru a deveni candidat de partid.

Lupu Gheorghe — e cel mai vechi în brigada. Îi înlocuiesc pe Somogyi cînd acesta primește alte sarcini. Ac- tualmente Lupu e șef de schimb (ca- lificat mîner în brigada). „E cel mai optimist dintre toți!” ne declară So- mogyi. A făcut cerere pentru primire în partid.

Cu Bălășoiu Vian brigada duce lupta împotriva superștărilor și misti- cismului. Angajați direct pentru edu- carea lui: Dogaru și Lupu, șefi de bri- gada ieșiți din brigada lui Somogyi. Țătaru Petru și Dogaru Sebastian, membri de partid.

„Acesta sint datele „brute”. Cum s-au întimplat toate acestea? Peste tot apare același cuvînt „brigada, bri- gada, brigada”. Felul lui Somogyi de a pune oamenii în discuția brigăzii, altitudinea organizată a brigăzii im- potriva unor manifestări negative s-a extins în toată mina. Într-o membră brigăzii lui Somogyi există relații so- ciale de muncă, relații de un tip nou, legături adînci, umane, de o gravă și nobilă răspundere a colec- tivului față de unul din membrii săi, relații care atestă victoria politicii partidului, a întregii noastre revolu- ții. Oamenii lui Somogyi, așa cum i-am găsit rezemîndu-se în straturile înclinate, aprîșse, în acele oglinzi de carbune ale muntelui sint pionierii felului nostru nou de a vedea lumea.

Sedintele lui Somogyi

Somogyi are așlăzî înclînire cu bri- gada. O dată pe lună trebuie să se întîlnesc toți membrii brigăzii, să discute și să pună la punct problemele cele mai importante, sînt în ultima vreme.

„Dădări nu mai am cum da. Imi pare rău? Nu știu. Dacă n-ar fi vorba de Aurică poate că așa fi făcut. Mi-am dat cuvîntul de-acum! Nu e nimic de făcut. Cu Aurică trebuie să mă duc, orice s-ar întimpla. Trebuie! Chiar dacă ar putea interveni ceva foarte trist... Aș putea nuătri speranțe? Șansele sint de unul la o sută...”

Am să iau cu mine numai brenerul. O să plîtim la vreo șaptezeci de metri. Altfel nu treabă. Chiar și cu bre- nerul mă simțesc cînd am un pic de durere în gît. Dar șansele sint de unul la sută. Nici nu m-aș fi băgat dacă n-ar fi fost vorba de Aurică. Unde e Aurică și unde e Willi și Aurică. Așa se spune. Prietenia la greu se cunoaște. Dar acum nu-i numai greu, foarte greu; acum e cu pericol. Șanse... Lasă-le-mcol. Aș fi putut să nu mă duc. Cu Aurică trebuie să merg pînă la capăt. Mi-e omul cel mai apro- piat...”

Dar Trude? Cu Trude e altceva. Mi-e dragă. Mi-e ca o răză de soare! A frunză de nuc îi miroase pîrul și în ochii albaștri mă cufund ca într-o apă adîncă... Cu Trude e altceva. Mă face să mă gîndesc la un cămin... la aștea lucruri. Nici nu le știu bine. Nici totul lim- pede. Atît că parcă se mișcă prea ușor între noi. Cînd e Aurică de față, devine mai vorbăreț. Cînd nu e... nu știu cum. Nu am băgat de seamă nimic deosebit. Ii stralucește ochii cînd se uită la el, sau mi se pare numai mie? Aurică tace ca un elefant cînd o vede. O îi ceva între ei?...

Să nu mă mai gîndesc. Aurică e atît de cînsît. Și cum mă îngrijî cînd am avut necazul cu ochiul! A stat lingă mine trei nopți la rînd. Imi răcoarea fruntea. Mă incurajă. Aurică e un om atît de bun!

Cu el am să mă duc aștăzi în înălțime. Am să string brenerul în brațe, la piept... Poate că ne vom prăbuși. Totul e cu puțință. Coșul ăla pe care și l-a imaginat el e așa de mic și de nesigur! Cum o să-l agățăm acolo, sus?

Aurică s-a făcut că nu mă aude cînd am zis prima dată că merg eu să sudez. A trebuit să repet. S-a uitat la mine într-un fel ciudat.

— Bine, Willi, ai să mergi tu... dacă vrei!

Ciudat fel de a vorbi. N-o fi vrut să mă jignească? Eu cu Aurică am împărțit multe pînă acum; și bune și rele. Împreună vom cădea de sus, dacă va fi să cădem. Unde-i Aurică, acolo-i și Willi...

Hai, hai, să nu mă mai gîndesc. Am să țin brenerul sub braț. E mai nimerit. Am să mă prînd bine de od- goane. Ne vor trage cu frînghie. Aurică va fi lingă mine. Și eu lingă el. „Să nu ne lășăm frate!”...

Frumoșe erau orele noastre de acordeon. Aurică are ceva ureche muzicală, dar mai mult are ambiție. E încă stîngaci, însă va cînta! La cercul de acordeon ne-am cunoscut. Îi țineam locul profesorului. Aurică a intrat și m-a spus „tovarăș profesor”.

— Ei, ce dorești cu el?

— Să mă înscriu și eu, tovarăș profesor.

— Asta e ureche de muzică? I-am zis eu.

Am izbucnit în ris.

Aurică are urechile mari; și subțiri și străvezii, ca niște frunze primăvara.

Nu s-a supărat cînd a aflat că un erou născ în fel de profesor. A ris și el. Era dinți mări, japeți. Albi. Mi-a spus că s-a mînat de nasul meu, care seamănă cu un cioc

Nimic nu scapă fără să fie amintit, lăudat sau criticat, după cum se cu- vine.

Despre aceste înclîniri, unice în breasla mînerilor, Somogyi își alege decoul cel mai adecvat. Cuvintele ră- sună altfel într-o sală spațioasă, gin- durile devin mai clare, ai timp să dis- cerni toate punctele de vedere, să dai un răspuns de parcă atunci țî-a venit în minte, deși la el tu le-ai gîndit cu seriozitate din vreme.

Somogyi știe că producția este fă- cută de oameni. Discutînd despre o- menii rezolvă problemele producției. Iată de ce îl preocupă atît de mult

Reportaj de

NICOLAE BREBAN și GRIGORE HAGIU

amănuntele intime din viața membrilor brigăzii. Nimeni nu trebuie să-i scape. Dacă mergi la un om acasă cînd se mută în locuință nouă, dacă îl obligi pe altul să-și cumpere halne și îți trimiți nevasta să-i aleagă ro- bia pentru că el este tînar și prea emoționat să mă poată pune ochii pe un lucru cîrmased, dacă ești deci în imediata apropiere a tovarășului și prietenului tău, întodeauna cînd i se înmîplă o bucurie și i să fii fericit alături de el, mînea în comun devine un izvor nesecat de satisfacții.

Somogyi mai știe că un om care s-a certat seara cu nevasta și are remușcări, a doua zi va lucra prost, deși este un bun mîner. Prost va lu-

VALER DULU

cra și cel care a băut peste măsură într-o noapte. Privește-l cum s-a prop- tit grec pe picioare, mina cu perloro- torul îi tremură și nu mai departe de ieri avea eleganța și suplețea unui trăgător de elită cînd alăca zidul.

Pentru fiecare Somogyi are o deo- sebită priletenie. Împreună cu el ho- țărăște ce trebuie să holărășcă. Pe cel vizat, Somogyi nu-l bagă în seamă, știe că n-ar reuși decît să-i enerveze, cîcîlîndu-l. Imi se convin- ge dacă a mai observat și altcineva ce știe el. Dacă nu, le deschide ochii oamenilor și împreună cu ei acționează. Un om, chiar șef de brigada, nu po- te convinge pe altul să se schimbe. Un colectiv întreg, însă, da.

Somogyi scoatează pe solemnitate. Odată luată o hotărîre, cu toți mem- brijăzii la un loc, nimeni nu i se mai poate sustrage, devine holări- toare și nici un om nu-i mai bate gura de pomână s-o amintească. Ne merge mai departe.

Inovații

După ce treci de poarta de fier a combinatului, dai de două clădiri. Prima, cu o stea mare în cînci col- turi este a minei, celălaltă, puțin mai la stînga și în adîncime, aparține uzinei de preparare. Terasa, panourile de frumtăși, gazeta de perete le-am văzut în fugă. Tov. Nea, secretarul organizației de partid, ne-a arătat uzina de preparare din Petrița. Nu am reținut toate instalațiile de pre- parare a carbunelui, complexe, moder- ne și nenumerate. Ne-a atras prin- cipul foarte simplu al celorva inovații.

La intrarea în uzină, într-un hol de clădire anexă se află o sală machetă metalică. Dacă învîrtești corpul el

ceas, dar pe baza ei s-a construit un aparat modern, automat de colectat probe de pe benzii. Roata dințată face contact electric din jumătate în jumă- tate de oră, oprește banda și pune în mișcare un plug care umple cutia de probe. Pînă acum probele se luau manual și erau nesigure. Dispozitivul tovarășului Florea aduce mari bene- ficii uzinei.

Roata inginerului șef de sector Ivan Crăiescu, seamănă cu o roată de gră- dinărie și cupole ei mici, învîrîndu-se cu mare regularitate, colectează probe din șistul flotaț, adică din amestecul viscos al prafului de carbune cu apa, numit și șlam.

Pe mișcarea roții turtite se sprijină dispozitivul automat al lăcătușului principal Iosif Hög. Jos, în holul amîn- tit era numai macheta lui, în uzină l-am văzut la proporțiile reale. Cu- țitele știu mișcarea cupulelor și la ră- gazul dintre o învîrîtură și alta, forțează rapid carbunele rămas în cu- pe să-i curăță. Era o muncă manuală obositoare. Carbonele ud se prindea bine de fier și trebuia să irosești for- ță și timp să-l dai jos.

Trei inovații, trei dispozitive au- tomate, grăitoare pentru priceperea și agerimea minții celor care le-au con- struit. Pe corpul uriaș al uzinei de preparare, umplăturile lor amintesc prin tăcere și precizie, creterele elec- tronice.

Un atelier de pictură

Copiii lucrează în jurul galben, stau aplecați, concentrați peste lucrările lor. Sala clubului este plină de portrete, portrete de mîneri, deși ei n-au intrat niciodată în mină. Dar părinții lor sint mîneri, vorbesc mereu de mină și copiii visează mina, sint atrași de ea.

Fiul lui Somogyi a modelat un bă- rat împingînd vagonetul. Era mîndru de lucrarea lui, nu știa cum s-o arate mai repede tatălui. Somogyi-tatăl l-a muștrătat pe Somogyi-Iuliu: „Unde crezi tu că mai sint vagonetari ma- nuali?” Și Somogyi-tatăl trebuie să-i explice lui Somogyi-Iuliu cum arată o mină adevărată, mina în care lucrează el.

E liniște în această sală de sculp- tură. Am mai văzut ateliere de sculp- tură, știm mirosul lutului, frăgezimea lui în care se cuprînde orice și nimic. Aici însă totul este și familiar și neap- teptat de nou.

O sală de sculptură la Petrița, pen- tru copii.

Arta se dezvoltă liber, în imediata apropiere a mediului muncitoresc și chiar la vîrstă frăgedă a artiștilor, înțelegerea lor este de natură să te impresioneze, dezvoltîndu-ți liniile de forță ale unei sculpturi viitoare.

Seară de tineret

Seara, țîrziu, am ieșit de la Jofa tineretului din Petrița. Am părăsit clubul cu un grup de tovarășii și pen- tru că nu mai mergeau autobuzele, ne-am îndreptat pe jos spre Petro- șani.

Ziua nîrșese, acum era totul incre- mentit, înghețat, drumul răsuna de pa- șii noștri și totul era clar și curat. Casele se decupau în liniște, arborii negri de la marginea drumului sîră- leau subțire, picururile de ploaie, trans- parente și albe, păreau trase cu linia.

Funcționarele își vedeau de treabă, caburile nu se mai zăreau, corfele alunecau însă pe drumul lor sigur, cele de la Aminoasa mai vizibile, cele cu steril contopite cu zarea, părelnice ca lucrurile de neatinș din vis.

Partidul a venit să-i învețe pe oameni să se bucură, da, să-i învețe, pentru că lucrurile învățate sint cele mai sigure, nu te mai pot ocoli, de- vin chiar propria ta coloană vertebrală.

Au dispărut de mult acele seri de feată cînd mînerii își cheleau banii pe băutura, convinși că se distrează de minune. Atunci era o mîndrie să-ți dai toți banii, mîndrie plătită scump în restul zilelor, pînă la salariul ur- mător. Astăzi bani sint de ajuns, cei care mai beau sint mirați că nu și-i pot cheletui, sint mirați mai ales că bucuria scontată e foc de paie, nu te-a- legi cu nimic de pe urma ei.

Ochii lui Cișlaru

Ochii lui Cișlaru sint albaștri. Un albastru pur, adînc, intens. Sint ochii strălucitori care impresionează cel mai feroc pe lumea cinematografică.

Imi l-am văzut pe Cișlaru aplecat peste lopață, încercînd ritmic crăța- nă. O lopață mare în formă de inimă. Cînd s-a întors, l-am văzut pieptul gol, neobișnuit de larg, piept de ino- vator de performanță sau de scaldandru. Și imediat l-am văzut ochii, albaștri pe obrazul ușor întunecat de praful carbunelui, surzător și inteligent.

Ochii aceștia văd ca o lăcăză de lămpăș. Ei luminează, galeriile stră- pune de tuburile mari de aerisire, tunelurile căptușite cu fier pentru de- pozitarea aer subteranean, inguste sui- toare cu scări verticale de șpiți. Ală- tură de ei nu poți niciodată să te rătăcești.

Ochii albaștri ai lui Cișlaru! Au venit din nordul Moldovei, în adîncul lor mai luteră fosiltoarele lanuri, crîmpiele de păduri, scene de muncă agricolă, imagini cîndva îndelung în- frîngite, acum mai șterse și mai tul- buri, ca într-un ecran de televizor ne- fixat bine.

Lingă ochii albaștri ai lui Cișlaru

MIRCEA SERBANESCU

PE UNDE TRECE DRUMUL PRIETENIEI

de dată. Nu m-am supărat nici eu. Eram, cum se zice, unu la unu!

Dar ne-am și apropiat unul de altul. E sincer. Cred în sinceritatea lui! Are suflet bun. Cred în sufletul lui! Și dar și cămașa pentru mine, sau pentru un prieten. Cred în prietenia lui!

Am să țin brenerul sub braț. De ce să ne prăbușim? Vreau să trăiesc. Să schimb povestea cu Trude în alt- cea, într-un cămin... Frumos va fi... Cu cealaltă mină am să mă agăț zdrăvăn de frînghie. Pentru nimeni altul n-aș fi făcut-o, decît pentru Aurică... Am să țin bine brenerul sub braț...

Trebuie legat mai bine. O să țină. Nu sintem chiar așa de grei. Willi e ușor ca un fulg. Nici eu nu sint greu. Totul e ca să luncăm în. Dacă o să ne zgîntie n-o să fie bine. Ne putem pierde echilibrul. Am să mă vorbesc o dată cu ortacii; să-i instruiți bine!

Așa. Încă o dată: legăm cotăria, ne urcăm în ea și ortacii îi dau înclînșor drumul. Vom aluneca în jos pe conducta-pantolon...

De ce n-oi fi învățat eu sudura? Măcar un pic, atît cît să mă pot descurca singur. Ar fi fost cit se poate de simplu. Nu am avut nevoie de Willi. Mă duceam singur. Poate că era destul dacă mă legam c-o frînghie...

Nu. Nu așa. Trebuie o legătură mai strînsă aici; să ne țină pe amîndou. Nu știu cum naiba să încerc mai frînghie drăcia asta...

Willi putea să nu se vire. Al-am făcut că nu-l auz. Dar a ieșit în față. Nu mai era chip. Se uitau alături. Mi a bine venea oricare altul. Aveam de ce să mă agăț. I-aș fi spus: „Stai potolit, Willi!” De ce a ieșit tocmai el? Putea să stea liniștit pe fundul pantalonilor lui. Cînd colo, el se vîră! Unde-i Willi, acolo-i și Aurică... Asta el a scormit-o. Mereu scormeste cite ceva. Și atunci cînd cu „profesorul” și cu urechile. Mare șpanan! Nu putea să deoparte? Ce, avea mincărime pe limbă?

Uite! acum cum stă. Se uită la mine. Se uită pe sus. I-o fi frică? Acus îi strig una. Măi stricat ziua, muzi- cantule! Cu acordeonul îți stă mai bine! Nici cu sudura nu ț-e rușine, dar cu acordeonul îți stă și mai și. Te știu eu, muzicantul!...

Stop. Să mă mai gîndesc odată. Nu-i vreme de pier- dut. Nu am voie să mă risipesc. Adică, ne urcăm în cotăria; stăm în picioare și ne ținem de odogonele care-o agăță sus. Zic: „Dați drumul!” Trebuie să zîmbesc. Bine-ar fi dacă ar putea să zîmbescă și Willi. Din cite îl cunosc, va zîmbi. N-o să se lase el mai prejos decît alții!

Unde-i Aurică și unde-i Willi și unde-i Willi și Au- rică, așa am să spun la plecare, să ridă ortacii.

Dragul meu prieten! Ce mă făceam fără tine? Că- dura inimii tale m-a dat și mie căldură. Eram atît de singur cînd te-am întâlnit! Voiam să învăț acordeonul, să învăț ceva tocmai ca să nu mă fiu singur...

Stai, că n-am voie să mă risipesc. Vor da drumul la frînghie. Încet. Vom începe să alunecăm în jos. Unde trebuie să oprim, voi da semnal. Eu am să țin materialul. Willi! va suda. Trebuie să am grijă de el, căci se va concentra la lucru. Tocmai acum trebuie să am mare grijă. O să aibă pe față și masca. Ce-ar fi să ia numai ochelari? Sudează pe dedesubt. O să-l întreb cum e mai bine. Să nu facă vreo mișcare greșită. Nu are voie. Îi așteaptă Trude...

IN ACEST ANOTIMP: PADUREA

munca devine palpabilă, reală, ești mîndru că poți gândi, te bucură puzia mîșcării, plăcerea de a inspira și de a expira, devii consistent de propria ta forță. Astăzi ai scos „la ziua” zece tone de cărbune, mine vei scoate cincisprezece, totul este posibil și entuziasmul cedează, se îmbină cu calculul rece, pentru că ochii albaștri, dulci în aparență, sînt necruțători de tăioși de fapt.

Ochii lui Cișlaru sînt la fel de albaștri în ședințe sau în convorbirile prietenești și întotdeauna cînd lumina lor te izbește, mai ales dacă ești mîner, și se pare că te gîsești în mină și de lîne depinde reușita sau nereușita zilei de muncă.

Hainele de miner

Am îmbrăcat hainele minerilor. Fără combinaزونul albastru de lucru, fără șapca de protecție și lămpașul electric tu se poate intra în mină. Hainele acestea pe care le avem pe noi, decolorate, umflute la genunchi și coate au fost poate cîndva ale lui Somogyi sau Cișlaru. Cine poate spune cîți mîneri te-au purtat? Zece de individualități le-au dat forma de acum, le-au imprimat conturul mișcării vii, le-au îmbibat cu nobila sudoare a muncii și acum noi le purtăm și nu mai putem ști ale cui anume au fost, știm numai că sîntem îmbrăcați în haine de miner.

Coborîm în mină, pe lungile cabluri de ascensoare, singele se urcă și bate în timpă, picioarele devin mai grele, e un gol care se transformă în greutate în picioare și parcă ne trage în adîncime, jos, la fundul oceanului negru, uleios și strălucitor albastru-nim.

Deasupra noastră a rămas totul. Privită de jos în sus lumea se înalță clar și transparentă. Iată, se lansează cargoul pe Davare, de botul lui face explozie impetuoasă, tradiționala sticle de șampanie; siderurgiiși hunedoreni au chipul luminat de prima șarjă a furnalului de o mie de metri cubi.

Da, sus sînt toate meseriile lumii. A noastră își duce tratul singură, aici, în centrul pămîntului și nu am scîmbea-o cu nici o altă meserie. Chipuri de mîneri; Somogyi și Cișlaru. Au intrat în mină și nu mai vor să o părăsească în rîsul capului.

Dintre toate minerele, munca mînerului se apropie poate cel mai mult de artă. Muncă foarte grea, inspirată și sfîșnioasă. Din adînc scoți bucați de flacăra concentrată, din nimic dai naștere unei uriașe energii.

Am îmbrăcat hainele minerilor și singele nostru a căpătat greutate și siguranță de sine. Ne-am mișcat repede și relaxat, am observat și am înțeles. În gările a rămas ecoul cuvîntelor și răsufărilor noastre, dar asociațiile și gândurile trezite de peisajul subteran s-au păstrat. Linga valgoanelor de cărbune, ies la lumină

De la Petrosani către Petrița alunecă mașina în care călătorim. Rămîn în urmă casele în roșu, fabrica de utilaj minier; trecem pe sub ochiurile plăcii metalice a funicularului, străbatem podul peste Jiu. Ciudad de neagră este apa Jiului. Și totul se amestecă, se asociază: corlele de funicular alunecînd egal pe cablurile

Minerii au ieșit din schimb

și înmaginile noastre străbătute de sens.

Am lăsat în rafturile dulapurilor hainele minerilor... Hainele purtate de noi cîteva ore bune. Cine le va îmbrăca mine, va simți și adierea trunpurilor noastre?

Funicularul și apele Jiului

Ninsoarea a curățat văzduhul Văii Jiului. Firele de zăpadă au absorbit praful de cărbune, l-au îngropat și acum strălucesc uniform.

Au rămas în urmă gara, traseele de cale ferată, intrările în albicioasă și pasarella în salt increment și spre oraș. La dreapta se întinde, în spirală de-a lungul unei singure străzi principale, orașul, la stînga arhitectura coboară brusc și privește se înalță și se umple de spațiu.

subțiri și înalte, apele negre ale Jiului, rostogolite peste pietrele rotunde. Corlele vin de la Aninoasa, aduc în pîncoale lor cărbune pentru uzina de preparare din Petrița, uriașă uzină, înghitind, în afară de Petrița și Aninoasa, și cărbunele de la Lonea și Vulcan, preparînd prin spălări opt mii de tone de cărbune zilnic.

Apele Jiului sînt negre pentru că necoantent uzina de preparare le absorbe și spală cu ele cărbunele pînă la firul lui înfîlîțezimial, redîndu-le numai după această muncă albiie lărești.

Cînd ni s-a spus la conducerea de partid a minei: „Să vedeți înțel ce avem la suprafață”, — ne-am înclinat că treaba va merge repede. Ne înșelam însă: „suprafața” este și foarte mare, și, mai ales, foarte întințorată. Alături de cărbunele se lăsa oarecînd și apă. Mal mult, pînă la cel amestecat cu apă. Mal mult, pînă la cel amestecat cu apă. Mal mult, pînă la cel amestecat cu apă.

altor întreprinderi ca produs mult îmbunătățit. Coșul urzlei, de cărămidă roșie, amintea peisajul hunedorean. La fel și turnul de apă, din lemn, puternic, imens, plin cu un milion jumătate litri de apă. Bazinele decantatoare, circulare, la fundul cărora cîrăuile pural cade și este repus în circuitul

meilor. Așadar, cînd sînt puștin lupii devin un fel de sanitari ai pădurii... Dar pentru aceasta, Ion Radu îi selecționează și pe ei... În tot cursul iernii, carabina lui detună necruțătoare.

Ion Radu e un bărbat de trei 46 de ani. Destul de tînr și să postă muncii cu dragostea cu care muncete acolo în pădurile lui, și destul de vîrstnic ca să-și poată aduce aminte cum era distrus vînzul altădată.

Regiunea Suceava a fost vestită cîndva pentru exemplarele sale de cerb carpatin, „cerb capitat”, adică cerb ale cărui coarne numără pînă la 24 de raze.

Dar „vînturile regale”, ale societăților particulare de vîntoare, l-au distrus fără milă. Staulul burghezo-moierăz nu se ocupă de ocrotirea vînzului. Așa s-a făcut că la primul recensămînt de după război, pe întreg cuprinsul Carpaților de nord, efectul de cervidee atîngea doar vreo sută de exemplare... Ion Radu a fost martor, ca alții alții, la cumplătele vînzului de altădată. Se frîngea inima în el de durere. Dar, bietul ponaci de altădată a apus bucuria de a vedea pădurile reînviînd, și bucuria de a contribui și el la această reînviere. Anul trecut numai în raza DREF Suceava s-au recenzat 1060 cerbi carpatini și 2250 ciute, 2235 căprioari și 3270 căprioare, mii de cocoși de munte și cocoși de mes-teacăn.

Bineînțeles, cifrele acestea nu sînt absolute: corespund numărului de calcușuri descoperite. Cite vor mai fi fiind nedescoperite!

★ Toader Ulian, paznic de vîntoare pe Fundaș de Rarău al filialei A.G.V.P.S. Cimpulung, s-a „molipsit” de patma pădurii și a vînzului de la tatăl său. Nișcă Ulian a fost socotit toată viața braconier. Societatea de vîntoare din Cimpulung nu l-a primit în rândurile ei. Un sărănătoc de pe Valea Secău, vînzător? Ar fi fost un sacrilegiu față de gin-pașma Diana, zeita vînzătoare!... Hăităș, da! Dar Nișcă Ulian nu se voia vînzător ca să ucidă cerbi, căprioare, cocoși de munte. Lui îi erau dragi cerbii și căprioarele și cocoșii de munte. Voia să aibă pușcă doar ca să-i apere de flare. Dar n-a avut noroc... În schimb i-a apărut cum s-a priceput ei și-i era necaz că nu-i poate apăra și de... vînzători.

Cînd a fost să moară, i-a spus fiului său: „Ai tu grijă, Toadere, să nu-i ucidă pe toți!”

★ Toader i-a ascultat rugămintea. Însă el a apucat alte vremuri. Tot ce i s-a refuzat bătrînilui, lui i s-a dat cu amîndouă minile. Și astfel a ajuns el paznic de vîntoare... În „efectul” lui figurează astăzi, la cîntarul pădurii, doar doi lupi... Ceea ce înseamnă că sub Rarău și pe Rarău e pace.

Dar n-a fost întotdeauna așa. Pînă mai anul trecut, situația era cu totul alta. Fiarele nu se mulțumeau numai cu ce le dădea pădurea. Coborau pînă în Valea Secău, în cîntin, și rupeau oile gospodărilor. Cei de la ADAS nu mai pridudeau cu întocmirea formelor de despăgubire.

Toader Ulian fierbea de necaz. După zile de călătorii a dat de vînzul fiarelor. După urme și-a dat seama că sînt mai multe și deci primedicioase. S-a pus la pînă, la Piața Buhăi, într-o noapte neagră și stîncosă. O noapte, două, trei, fiarele nu s-au ardat. A urmat apoi o noapte cu lună, de o frumusețe unică. Hăi întinse țira și dintr-o altă țira uită pe zăpada albă, schiștoare, o fiară. O lupoaică trupeșă, puternică. Apoi s-au ardat lupanii, înfruptați deja din singe și carne. Lupoaica i-a imboldit înainte. S-a repezit la ei și a început a-i tăvăli pe rînd cu colții rînjii. Toader Ulian a înțeles, că, în fond, lupoaica ține să le reamîncească un joc adevărat, pe care l-au încercat cîndva mai înainte — atunci asupra prîzii. Carabina a troznit scurt, și lupoaica și-a prăbușit în singe. Lupanii s-au risipit fulgerător. Dar nu peste mult au revenit. I-a readus mîrosul singelui. Și carabina a troznit din nou... Cîteva săptămîni a troznit mersul prin păduri, pînă cînd s-au fondat Rarău au rămas doar doi lupi... necesari. La ADAS formele de despăgubiri pentru vîntele sfîșiate de fiare s-au impus înădăna cu ochii. Toțiș, candidatul de partid Toader Ulian umbra prin „gospodăria” lui cu ochii în patru și cu degetul pe trăgaciul armei de vîntoare.

★ Ați văzut vreodată o bătăle de cocoși de munte? Nu? Atunci să vă poftesc pe Valea Bancului, pe Neleudu sau pe Vîlța Mare, prin aprilie, cînd mai stăruie o poajă de zăpadă, dar în aer se simte miros oțărător de primăvară. Ne vom apropia încet-încet, adică nu vom pași decît atunci cînd va răzuna cîntecul cocoiului. Un pas, doi, și vom incremeni ca niște stane de piatră. Și în clipa cînd cîntecul va răzuna din nou, vom mai face cîteva pași. Altfel, totul va fi zadarnic. Lucrul acesta îl știu de la cel mai mare vînzător și cel mai mare prozodist al nostru Mihail Sadoveanu (cîntec de mîstăcîș și poeziești) și-i vom afla și de la vînzătorii care ne va însoți.

E întineric încă și mai avem mult de pășit și de increment pînă la poezia-arend, unde, după nenumărate chemări pătimașe, dînușele se adună în cerc larg, nerăbdătoare și gălăgioase.

Mf-e înflăcă plină de ea, dar nimeni nu trebuie să știe nimic. Nu are voie să știe. Cînd e lîngă mine, împietresc. Ochii ei mă ard, vorbele ei mă lovesc, și eu trebuie să rămîn surd și orb... Ești a lui Willi!

Mă, motan îndrăgostit, trebuie să am grijă de tine! Am să te veghez pe cînd faci sudura. N-avea nici o grijă. Terminăm și vom continua să coborîm binșor pînă la pasarelă. Acolo ne așteaptă Petrișor și Lache. Trag ei de frînghie, încet. E foarte important să tragă încet. Să nu ne zgîlție!

Atunci vom reuși! Nu se poate să nu reușim. Principatul este să nu-mi pierd capul. Nici eu, nici Willi. Nu am voie nici să mă risipesc. Eu răspund. Dacă se întimplă ceva, numai din vina mea va fi. Inseamnă că nu m-am gîndit cum se cuvine, că am lăsat ceva la o parte, că am

neglijat cine știe ce. O idee bună, trebuie să se transforme într-un lucru bun. Ideea mea e riscantă. Dar în situația asta e singura posibilă. Partea proastă este că riscăm doi. În mod normal ar fi trebuit să fie numai unul singur. Eu. În loc să fi învățat acordeonul, mai bine mă ocupam de sudură puștin...

Și pe urmă tot eu sînt de vină că Willi e cu mine în echipă. Putea să nu fie. Am zis și eu să-i fac voia să fim împreună și la lucru. Mai bine îi dădeam una peste ceafă. „Astîmpără-te, frate! Vezi-ți de treabă! O duci bine la întreprinderea de construcții!” Acum trage și tu poanașele...

Deși nu știu de ce naiba a trebuit să vii tu la furnale! Răsto nesuferit!... Să am acum și grijă tu. Nu-mi ajungea una. Uite la ei! Uite-ți cum gîndesc eu despre ei! Și el e un vînzător! Merge cu mine numai pentru că mi-e prieten. Nimeni nu-l poate obliga. Dragă prietene! Willi dragă, vom reuși! Nu avem voie să nu reușim!

★ Aurică șoptea din cînd în cînd: — Zîmbeste, Willi! — Și tu, Aurică! — Am fost de lăță cînd fragila ambarcațiune aeriană a „acostat” la parapetul metalic al pasarelăi. Aurică le-a strigat răgușit lui Petrișor și lui Lache: — Bine, oțărăci! — Avea un glas ciudat — și răgușit, și tremurat; și încă ceva mai era în el, naiba să știe ce!

Erau unul lîngă celălalt: Aurică și Willi. Se imbulzeau asupra lor oamenii furnalelor cu palme grele, bălăcrite de rangă, cu voci sonore și sincere: — Bravo, băieți! — O făcărăți! — Așa, mă, așa! — Frumos!

Căntăm să prind un moment potrivit. Pregătiri! Mîi era carnel, deschis la o pagină nouă, pe care speram să însemn niște revelații curvine, strălucitoare, extraordinare. — Sune-mi, ce v-e îndemnat la fapta voastră mîreață? — Cineva trebuia s-o facă. — De ce ai făcut-o chiar dumneata cu tovarășul Willi? — Eu sînt șeful echipei de întreținere a conductelor de la ambele furnale. Era datoria mea... — Puteai trimite pe altul. — Nu puteam. Pentru că ideea era a mea. Și dacă se întimpla ceva... Imi pare rău că l-am luat și pe Willi. Dar nu știu încă sudura. — Sînteți prieteni? — Adevăratul erou în toată povestea e Willi. El a făcut sudura. — Ba tu ești! a intervenit Willi, care se imbulzise în obraji. — Eu am făcut numai pregătirile. Am ținut placa. Dar tu, Willi, ai făcut munca propriu-zisă. Și vă dau cuvîntul că a făcut-o lucrare pe cîntec, de toată frumusețea. Nu-i așa, Willi? — Eu fără el n-aș fi putut face nimic. El fără mine, de asemenea. Cum se zice: Unde-i Aurică e și Willi, și unde-i Willi e și Aurică... — A stat carnelul de note în buzunar. Ce să-l mai scot? Rămăsese albă și lila pregătita pentru niște extraordinare destăinuri. Nu-mi pare rău de ea!

Petrișor era asudat tot. I se lipea cămașa de spîlare. Stringea în pumnii bînghia și i se părea că-i scapă din mîini. Încleșta degetele mai tare. — Dacă mă mai uit în sus amestec. Am început să văd cerbul, zise Lache, pe care-l dureau gramuzul și ca să scape, făcu cîteva rotiri ale capului. Hai să ne uităm cu schimb, propuse el. — Stai bîngor. Nu te mișca. Așteaptă! — Nu facem, domnule, cu schimbul? — Pînă să se hotărăsc, le-a venit semnul de la Aurică. Au început să depene ușor frînghiile care se întindeau, vînd parcă să se smulgă din mîinile lor. Petrișor asuda într-una. Lache gîlția greu, ca după alergătură.

„Cotărița” se lăsa în jos lin, ca o bucată de hîrtie care plutește. Se distingeau bine acum fețele crispatе ale celor doi. Unde-i Aurică e și Willi, și unde-i Willi e și Aurică! Erau gălizi. Obraji roșii. Ochii ardeau ca în febră. Dar zîmbeau.

Aurică șoptea din cînd în cînd: — Zîmbeste, Willi! — Și tu, Aurică! — Am fost de lăță cînd fragila ambarcațiune aeriană a „acostat” la parapetul metalic al pasarelăi. Aurică le-a strigat răgușit lui Petrișor și lui Lache: — Bine, oțărăci! — Avea un glas ciudat — și răgușit, și tremurat; și încă ceva mai era în el, naiba să știe ce!

Erau unul lîngă celălalt: Aurică și Willi. Se imbulzeau asupra lor oamenii furnalelor cu palme grele, bălăcrite de rangă, cu voci sonore și sincere: — Bravo, băieți! — O făcărăți! — Așa, mă, așa! — Frumos!

Căntăm să prind un moment potrivit. Pregătiri! Mîi era carnel, deschis la o pagină nouă, pe care speram să însemn niște revelații curvine, strălucitoare, extraordinare. — Sune-mi, ce v-e îndemnat la fapta voastră mîreață? — Cineva trebuia s-o facă. — De ce ai făcut-o chiar dumneata cu tovarășul Willi? — Eu sînt șeful echipei de întreținere a conductelor de la ambele furnale. Era datoria mea... — Puteai trimite pe altul. — Nu puteam. Pentru că ideea era a mea. Și dacă se întimpla ceva... Imi pare rău că l-am luat și pe Willi. Dar nu știu încă sudura. — Sînteți prieteni? — Adevăratul erou în toată povestea e Willi. El a făcut sudura. — Ba tu ești! a intervenit Willi, care se imbulzise în obraji. — Eu am făcut numai pregătirile. Am ținut placa. Dar tu, Willi, ai făcut munca propriu-zisă. Și vă dau cuvîntul că a făcut-o lucrare pe cîntec, de toată frumusețea. Nu-i așa, Willi? — Eu fără el n-aș fi putut face nimic. El fără mine, de asemenea. Cum se zice: Unde-i Aurică e și Willi, și unde-i Willi e și Aurică... — A stat carnelul de note în buzunar. Ce să-l mai scot? Rămăsese albă și lila pregătita pentru niște extraordinare destăinuri. Nu-mi pare rău de ea!

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Urmare din pag. 1)

Dar oamenii sînt grabili. Contemplînd acum pentru iniția oară imaginea pămîntului lor fără haturi, se cuprind ca într-o radiografie, și des-copără cusururile, și văd cum bine calitățile, și înțeleg și mai bine structura de organism unitar. — E pămîntul nostru, a strigat din nou flacăru cu ochii albaștri. Trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun!

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bogăție vegetală, nestiută poate decît în basm. Penenii vor crește și herbecii, iar spicele vor purta sub soarelui de aur boabe grele cit mărgăcit de chilimbaur. — E pămîntul nostru, trebuie să-l facem mai rodnic, mai bun! — S-a născut într-adevăr și se naște, ca un corolar în cîntecul național, o altfel de bucurie a pămîntului.

Parcă și pămîntul se bucura. Își descoperise abia acum, după ani și secole de trudă silnică și umilă, adevărații slăpini. ...Pe coaste se vor planta vii și livezi... Siretul va fi înduguit, iar apele lui acuză prin aspițuri, iar canale vor adăpa țărîna... Și țărîna va fi bucurată să poată cunoaște o astfel de bog

Un prozator al satului nou: PETRE SALCUDÉANU

Crearea lui Petre Sălcudeanu este caracteristică pentru virtutea reală înscrisă în evoluția literaturii actuale de către tinerii prozatori. Bun cunoscător al satului din tinutul Arieșului, autorul „Frontului fără tranșee” nu se limitează la farmecul cert al peisajului transilvănean, sau la tipologia plină de originalitate, specifică regiunii pe care o introduce în literatură. Discipol al tradițiilor prozei ardelene, Sălcudeanu privește viața cu seriozitate și gravitate (nu lipsită și de accente ale umorului), extrăgând problemele majore ale timpului nostru. Crescut și educat în climat socialist, tinărul prozator aduce în literatură actuală o viziune dinăuntru a satului socialist, a problemelor specifice dezvoltării gospodăriilor colective, a disputelor dintre oameni, de astădată nu pe planul claselor sociale antagonice ci în sfera conștiinței, între mentalități avansate, tipice socialismului, și conștiințe rămase încă sub influența vechilor deprinderi.

Voluemele „Iubește ziua de mine” și „Front fără tranșee”, alături de „Drum deschis” de Șerban Nedelcu și „Zilele săptămânii” de D. R. Popescu, inseriu pagini inedite în proza actuală, constituind începutul unei literaturi a satului de astăzi, o literatură a construirii socialismului și desăvârșirii acestei construcții. Cu toate succesele prozei noastre din ultimii ani, nu poți să nu constăți o supărătoare rămânere în urmă a literaturii față de evoluția impetuoasă a vieții sociale. Acest decalaj devine extrem de sensibil atunci când ne gândim că, într-o literatură cu predominantă încă rurală, cum este literatura noastră actuală, nu avem o bogată reflecție a procesului desăvârșirii construcției socialiste la țară.

TINERI PROZATORI

Voluemele amintite înfring distanța dintre literatură și viață, oferind un nou impuls evolutiv prozei, prin demontarea simplă a enonimului tezur de fenomene inedite pe care realitatea imediată, prezentul în lumea satelor, îl deschide în fața creatorilor de valori artistice.

Reintors la viața satului, Petre Sălcudeanu dăruiește, cu volumele „Un gram de aur” și „mai ales, cu „Iubește ziua de mine”, măsură de adjuveră ale posibilității.

Șchițele sale sunt dominate de o viziune tragică a vieții, nu lipsite de finețe analitică, citiva dintre ele fiind narațiuni la modul autobiografic, din unghiul de vedere al unei copilării chinute, în mediul săracimii satelor. Copilul din schița „Un gram de aur” născăz avânturile țărănișii lipsii de păminții și căutării în apele Arieșului pentru un schimb oneros față de chiaburii satului, „un gram de-o dărăbă”. Pinea astfel căpătată este amară prin truda, umilințele și nelămuririle pe care le include. Mama copilului este ucisă de bunicii, în lipsa tatălui de acasă, frațele mai mic moare în copăia de spălat aur, astfel că gramul de aur aflat cu truda istovitoare e plătit nu cu pine, ci cu vieți omenești. Ecoul născăz în alături în romanul „Front fără tranșee”, prin chiaburul Tiboc și Alia, mijlocăsa însetată de avere, strângător de aur din nelămurirea consărilor săraci.

Șchița „Vreau să trăiesc”, cu figura polevoiană a baciului Toader al Glăriei, împușcat de chiaburul Pantea cu gînt de omorît lupii, și care printr-o ultimă exercitare a unei voine lucide învinge moartea iminentă („Toader își zise că, el nu moare, că el vrea să trăiască, că viața lui de-abia a început și că trebuie să tină de ea cu dinții”), sau „Roșu pe alb”, în care soldatul însoțind un deținut politic, participat la greva celerisților, află că frațele său Pintea a fost ucis și ars în crematoriul „clăie cu ceiașii”, sau „Condei”, narațiune cu bune virtuți de pictură animalieră, mărirușesc un ochi proaspăt, atent la manifestările vieții inconșurătoare, și la mișcărilor sulelești ale oamenilor. În acest sens, caracteristică este schița „Viața Irosiță”, mică dramă a individualismului țărănesc și a cupidității.

De aceeași factură analitică este și nuvela „Iubește ziua de mine” prin intermediul căreia prozatorul ne introduce în plină problematică a gospodăriei colective constituite. Substanța epică a nuvelei este extrasă dintr-un caz de conștiință. Este vorba de resurecția, către o voință fermă, inflexibilă, în apărarea intereselor obștei colectivizate, a lui Ion Sușăruțu, porocit de consăii „dea dumnezo bine”, pentru caracterul lui supus și respectul pe care-l are față de toată lumea, fără discriminare. După cum îl trădează și numele, Ion a fost vâslătur unii cizmar sărac al satei ardelene, colindind pe la casele oamenilor în căutare de lucru. Mizeria, prin intermediul tatălui, l-a educat în spiritul supunerii depline manifestat prin formula „dea dumnezo bine”, roștită cu pălăria spartă în mină, chiar atunci cînd interlocutorul nu arăta nici o bunăvoință.

În mod brusc, Ion Sușăruțu are revelația umilinței lui de o viață întreagă. „Pînă în după masa aceea, cînd ieșise cu carul plin cu bucale din curtea gospodăriei colective, nu-și pusesese niciodată întrebarea de ce își ridică el pălăria în fața tuturor. Înțoașe capul, văzu carul încărcat cu viri, se gîndi apoi la toată agoniseala

mul individualismului, a dispărut. Ei există prin colectivitate, socialistă, gîndesc și simt prin prisma acestei colectivități. Este extrem de interesant că, atât Sușăruțu, cit și Turdeanu, Lungu etc., nu pun problema avutului individual, nu simt așteptări prin prisma egoismului, de stîrbirea bunurilor care li se cuvin, ci simt așteptări de destinul gospodăriei colective. Este vorba, prin urmare, de un nou tip de țărăn, eliberat din orizontul strimț al intereselor strict personale și care poate avea o largă perspectivă asupra viitorului, poate interveni activ în corectarea utilită a mersului treburilor obștești. Alt din punct de vedere etic cit și psihologic am simțimentul că Sălcudeanu descoperă o nouă realitate, esențială pentru înțelegerea transformărilor structurale pe care socialismul le-a favorizat în lumea satelor.

Cu egală acuitate, Sălcudeanu mai observă un fenomen și anume persistența în sinul unei pătri țărănești a vechilor mentalități și obiceiurilor, trecute răbănuind în manifestări concrete cu prilejul momentelor de cumpană în mijlocul dificultăților acute. Într-o astfel de împrejurare, Sușăruțu, Turdeanu, Lungu, reacționează pozitiv intereselor și combativității țărănișii sărace, decernii de-a rîndul exploatarea. Ilie Bazac, Achim, Iermutaie etc. se trezesc brusc la vechia mentalitate de rapț și egoism, a fostului țărăn instărit. Socialismul le-a

munca lor cit mai mult, să-l laude, să se îndestuleze, și o dată cu ei, să se bucure și el de venitul lui. Ce i-o fi apucat acum, ce-o fi cu ei?”

Conflictul nuvelei, este susținut de o multitudine de personaje, mișcîndu-se firesc în spațiul restrîns care le-a fost acordat. Astfel este cazul cu Ilie Bazac, cu Todorica, soția lui Vasile Baciu, părășita, cu umilințele și renunțări personale, la îndemnul probabil ale președintelui și pe deplăsită aprig în chiar esența aspirațiilor ei înguste, anti-sociale; un personaj asupra căruia prozatorul stăruie ceva mai mult este Artemie, scoțitorul, un Sușăruțu prin biografie și caracteristici psihologice, a cărui trezire la demnitate umană se face sub influența lui Ion etc., etc.

Fără o confruntare atentă cu realitatea, nuvela „Iubește ziua de mine” ar putea să satisfacă exigențele ficțiunii literare, pentru că Sălcudeanu este un bun constructor în materie de epic, portretul uman are la el savoare și profunzime analitică, conflictul tensiunea necesară pentru a face lectura captivantă. Dar o parte din această construcție epică a prozatorului nu rezistă la o verificare cu adevărul elementar și fundamental pe care se bazează înțelegerea și dezvoltarea economică și organizatorică a gospodăriilor colective.

Acolo unde în realitatea cotidiană există, ca o necesitate absolută, unitate între laturii aparent diferite ale progresului gospodăriilor colective, prozatorul introduce nevedide discordanța. Astfel bunăstarea individuală a colectivităților depinde în mod necesar de forța economică a gospodăriei, asigurată prin acest fond de bază în jurul căruia se duce disputa. A pune problema alternativă, așa cum procedează prozatorul prin președintele său abuziv (ori fond indivizibil, ori locuințe pentru colectivități, grajduri pentru vite îngrășăminte pentru pămînt etc., etc.) este naiv și în contradicție cu noțiuni elementare pe care orice colectivități și orice comunist din lumea satelor le cunoaște foarte bine. Eludarea acestui adevăr al vieții se face în nuvelă prin reducerea la dimensiunile unei umbre a lui Marin Gimbutan, secretarul organizației de bază, forța conducătoare a colectivei, prin absența comunistilor satului de la îndatoririle lor elementare, prin dezvoltarea episodului retrocedării vitelor (cu totul artificial și în contradicție cu noțiuni esențiale pe care orice colectivități le acceptă deliberat), ceea ce face ca întregul conflict să alunece spre spectaculos în pofida accentuării acelor elemente care în viață asigură soliditatea poziției colectivităților și singure generatoare ale unui conflict care să nu fie, cu naivitate, în opoziție cu autenticul realității.

De altfel, originea greșelilor lui Baciu rezidă tocmai în conștiința sa aplecată mai mult spre trecut, decît spre viitor. Acțiunea lui Baciu are caracterul net al unei lichidări inecate a gospodăriei, de unde situația concretă pe care nuvela o relatează. În fața opunerii ferme și amenințătoare a sătenilor, Baciu rămîne nedumerit: „Ce putea să fie? Doar nu furase, a-tila numai că-i plăcea să strîngă banul lui, să-l sîie la loc sigur. Îi îndemname pe oameni să nu vozeze din fondul indivizibil decît atît cit să nu se poată lega legea de ei, dar făusec asta ca oamenii să primească din

IULIAN OLARIU

In grădina G.A.C.

PROFILUL EROULUI CONTEMPORAN

(Urmare din pag. 1)

lui s-a produs o schimbare fundamentală prin faptul că „s-a desfășurat”, adică a semnat intrarea în proprietate comună a ceea ce fusese pînă atunci proprietate individuală — deși în nivelul său de viață încă nu s-a modificat nimic. În „desfășurarea” are un ecou prompt în conștiință, ba chiar produce brusc un salt: personajul se simte liber, demn, el dobîndește siguranța superiorității lui față de tot ce reprezenta condiția lui anterioară. O întregă suită de aspecte, elocvente sub acest raport, al noului, întințin în nuvelă, schițe ca și în repertațiile apărute în ultimul timp. Printre acestea din urmă se remarcă în mod deosebit Asaltul timpului de Al. I. Ghilia, Șoseaua milionarilor de Petru Vinilă, Marele ar petrolifer de V. Nicorovici, Victoria de la Olăna de Paul Anghel și altele. Repertajul consemnează în ultimul timp, numeroase atitudini umane, comportări grațioase pentru generalizarea tot mai largă a trăsăturilor care compun profilul omului socialist, care definesc conștiința socialistă și anume, în cadrul unor împrejurări de viață caracteristice celei mai noi etape a construcției socialiste. Este etapa, marcată între altele, prin trecerea în toate sectoarele agriculturii la un stadiu nou, superior, al cărui conținut este desăvîșirea construcției socialismului. Lichidarea individualismului, a rămășițelor individualismului, se desfășoară acum în condiții diferite de ale anilor anteriori, manifestările conștiinței socialiste dobîndesc o pondere deosebită. În primul rînd repertațiul este dominat de aceste noi fapte ale vieții și conștiinței. Într-o măsură mai restrînsă fac acest lucru romanele, schițele și nuvelele, dar se pot cita dintre ultimele apariții, în volume sau în reviste, reușite ale unor scriitori care au fost atrași tocmai de noul fenomen caracteristic etapei actuale, Drum deschis de Șer-

ban Nedelcu face parte din această categorie, Front fără tranșee de Petre Sălcudeanu, Anii tineri de Nicolae Tic, Intîlnirea și Opețul de C. Chiriță, volumele de nuvelă De la potop încoace de V. Em. Galan, Oameni și pămînturi de D. Miroșca, Somnul la amiază de Fănuș Neagu, precum și multe nuvele și schițe de Eugen Barbu, D. R. Popescu, N. Velea, P. Vintilă, Ștefan Gheorghiu, Vasile Rebreanu etc.

Problema care se pune cu acuitate este de a face ca în literatură, în schiță, nuvelă, roman, piesă de teatru, aceste elemente ale noului să devină dominante, tocmai pentru că ele reprezintă factorul tipic în cel mai înalt grad realității contemporane. Rolul educativ al literaturii se urmează să remarcă în mod deosebit victoria conflictelor care intruchipează victoria continuă a conștiinței socialiste asupra individualismului, asupra vechii mentalități. Iar critica are în primul rînd sarcina ca, în analiza cărților, să sublinieze, să distingă ce și în adevăr nou și avansat în profilurile oamenilor de azi, de ceea ce ține de o portretizare caracteristică vechiului tip uman.

Descifrarea nuanțelor, pătrunderea subtilă în analiză pînă la resorturile cele mai adînci ale personajelor, pînă la ceea ce e dominant în structura lor sufletească și care, deci, își pun amprenta asupra diferitelor comportări, — toate acestea sînt necesare pentru a putea aprecia mai exact valoarea de actualitate a cărților.

Problema este una de cunoaștere adîncă a vieții, în ceea ce are ea caracteristică acestei epoci, în ceea ce aparține socialismului. Unele dintre cărțile menționate se remarcă tocmai prin această calitate. Totuși, fie din cauza unei nereușite a zugrăvirii, fie din alte pricini, între care în primul rînd cunoașterea unui număr limitat de caractere, de modele din viață, sau rămînera mai la suprafață — în înțelegerea lor și în transpunerea lor literară — în altele apar slăbiciuni care merită cercetate.

Pe bună dreptate sînt adresate critice acelor cărți care prezintă slab, iar uneori de-a dreptul schematic, eroii care în intenția autorilor ar trebui să întruchipeze oamenii de azi.

Observația din rîndurile de față e de altă natură: că unii eroi scoțorii a fi reprezentativi pentru conștiința socialistă nu răspund acestei misiuni încredințate de autor. În această privință cred că se poate discuta mai amplu asupra lui Dima din Anii tineri. Director al școlii prezentate de scriitor în roman, Dima, mi se pare că reiese în mod obiectiv, pe baza faptelor pe care le săvîrșește, mai prejos de ceea ce și-a propus autorul în legătură cu el. Mai exact, îl vedem ca pe un om bun în ansamblu, bine intenționat, dar nedepășind acel rînd, dincoace de care să-l putem numi om al socialismului, om călăuzit de o conștiință socialistă. Problematica lui e complexă și cred că o analiză mai atentă ar releva multe în sprijinul afirmației de mai sus. Socot că lui Anghelul Cataramă din Drum deschis, i se conferă o autoritate politică, un prestigiu sub raportul conștiinței socialiste, insuficient confirmate prin faptele sale, prin comportarea sa: activ, dornic de muncă, priceput și antrenînd și pe alții — toate aceste calități nu l se pot contesta personajului și autorul le arată în diferite prilejuri. Ele se manifestă în interiorul colectivei, dar reprezintă, după cit mi se pare, în primul rînd rezultatul hărniciei sale firești, cinstei sale înscuțate. Obiectiva care se ridică aici nu e că astfel de eroi n-ar fi valoroși în cărți, nici că ei n-ar trebui să se bucure de simpatia autorului, dar că structura lor sufletească, gîndirea lor, trebuie să apară cu claritate criticului în determinările lor reale. Iar critica literară are datoria să discearnă cu exactitate aceste diferențieri și să le menționeze ca atare.

În același direcție, Toți din Front fără tranșee de Petre Sălcudeanu, mi se pare că reprezintă caracteristici asemănătoare cu ale lui Anghelul Cataramă — calitățile pentru care autorul ni-l înfrățisează cu un comunist, sînt cel deosebit de ale unui bun gospodar, fie ale unui bun tată de familie. În legătură cu acest roman s-au făcut în critica literară și alte obiecții, de natură oarecum asemănătoare, însă privind prezentarea acelor oameni din sat care intră mai tîrziu în gospodărie. Poate că obiecția este contestabilă, dar e un fapt că problema aceasta — în ce măsură un erou, o împrejurare de viață este caracteristică, tipică socialismului — este una dintre cele esențiale în aprecierea autenticității și autenticității literaturii. Dar o dezbateră mai amplă despre ceea ce a reușit și ceea ce e nereușit în prezentarea acestor eroi, din punctul de vedere al noului pe care-l reprezintă ei, al conștiinței socialiste, nu este niciodată de prisos. Discutarea adincă a felului cum se realizează sau nu se realizează tipul noului erou în condițiile celor mai noi înfăptuiri pe drumul desăvîșirii construcției socialiste este o datorie permanentă a criticii literare. Mihail Novicov greșea, într-un articol recent din „Gazeta literară”, un număr de păreri discutabile cuprinse în cronici despre cărți. Multe din observațiile sale, privind cărțile la care se referă și rîndurile de față, le împărtășesc și socot că prin discutarea lor în continuare pot rezulta clarificări interesante. Pe de altă parte vor fi readuse în atenția cititorilor lucrări valoroase care, în ultimul timp, au abordat cu îndrăzneală probleme legate de formarea conștiinței noi, socialiste, ogîndind etapa cea mai nouă pe care o străbate acum țara noastră. Astfel de analize vor fi cuprinse într-unul sau în mai multe articole viitoare.

A. E. BACONSKY

permis o mîrire a unei stări personale, din trecut, astfel că, printro opoziție îngustă și eronată, ei cred că vor putea exista prosper și fără socialism. Aceasta în cazul „bătrînilor”.

Tinerete vîrstare ale foșilor țărăni mijlociași, au o altă educație și o înțelegere bună a lucrurilor. De aici conflictul interesant, și veridic schițat, dintre Septimiu, feciorul lui Bazac, și tatăl său, denunțarea de către Septimiu a gîndurilor de chivernisire personală pe spinarea colectivei, ale bătrînilor.

De altfel, originea greșelilor lui Baciu rezidă tocmai în conștiința sa aplecată mai mult spre trecut, decît spre viitor. Acțiunea lui Baciu are caracterul net al unei lichidări inecate a gospodăriei, de unde situația concretă pe care nuvela o relatează. În fața opunerii ferme și amenințătoare a sătenilor, Baciu rămîne nedumerit: „Ce putea să fie? Doar nu furase, a-tila numai că-i plăcea să strîngă banul lui, să-l sîie la loc sigur. Îi îndemname pe oameni să nu vozeze din fondul indivizibil decît atît cit să nu se poată lega legea de ei, dar făusec asta ca oamenii să primească din

Ion VITNER (continuare în nr. viitor)

H.H. CATARGI

Zidăria

Ideologul burghez în derută

(Urmare din pag. 1)

el e unul dintre oamenii care pregătesc de douăzeci de ani această civilizație a lui 1980, care va marca poate — în mod tardiv — apariția unui vechiului secol al XX-lea. Pruzum s-ar părea deci, Dichter ar fi un factor de prim ordin al istoriei contemporane, dacă nu chiar un adevărat mag al ei. În fond este vorba despre un exist mediocru și răsfățat de finanța monopolurilor pentru cartea sa care se epuizează în titlu: Strategia dorinței, o filozofie a vînzării. Omagîndu-l pe un ton superlativ extatic, André Parinaud ne spune că Dichter (de ce va fi uzurpat acest frumos cuvînt care în nemțește înseamnă poet?) e omul, căruia poți într-adevăr să-i adresezi întrebarea capitală: „Ce

trebuie să faci ca să-i determini pe oameni să cumpere mai multe țigări, mai multă bere sau săpun?” Așa dar nu anul 1917 a profilit adevăratul secol al XX-lea, după cum crede astăzi omul de bun simț de pretutindeni, fie că și-o explică doinșic sau o întușește doar — ci după opinia lui André Parinaud, adevăratul secol al nostru se va înfăptui abia în 1980 prin diligențele unor „răzîjitori ai viitorului” ca Ernst Dichter care a dezlept problema fundamentală a contemporaneității: secretul vînzării țigărilor, săpunului și a berei. Nu ne spune doar d-a sa că revoluțiile nu acționează asupra conștiinței profunde a oamenilor? Totuși e Ernst Dichter! Îndată ce se va termina de zid la 1 sianuarie 1980, vom vedea în toate

orașele occidentale țmense convoaie de șomeri, de muncitori și slujbași cu salariile lor derizorii iosticte de plata interminabilelor rate îndvîlnind spre teaptele magazine și lăndu-le cu asalt. Cu ce vor plăți? Nu mai are nici o importanță deîndată ce de douăzeci de ani se trudește domnul Ernst Dichter, marele filozof al negoșului. Soluția universală va fi în degetul d-sale, mic, ridicat în sus ca un gest simbolic al stătuiei ce-i va eterniza memoria într-o vitătoare „Piață a Prosperității”. (Așa se va numi atunci desigur, Piața Comunistă pentru care milităușă cu ardore Denis de Rougemont). Ce cred însă despre virtuțile lui Ernst Dichter și despre zelul apogoeșilor săi francezi, șomeri ce locuiesc sub frumosele poduri ale Senei pictate de Marquet sau de Palladus, sau nemurărâții greviștece defilează periodic pe marile artere ale Parisului, e lesne de înțeles.

Cred că în loc de a consuma cerealele pe scenența temerară de diversivene zadarnică sau a profera cu ingenuitate iluzorii infertile, autorii amintiri ar trebui să preferă a se aplica unor domenii cel puțin mai puțin ambicioșilor lor de altă-

dată, unde, după cum singuri o recunosc, se vădesc semnele derutei și ale anarhiei intelectuale cînd nu stăpînesc, plăcîșă și sceptică, sterilitatea. Nu spune care același André Parinaud că ministrul artelor franceze „dispune pentru întregul său program, de mai puține credite decît avea Ludovic al XIV-lea pentru castelele sale și că „Mai bine de 30 de milioane de franceni n-au dorit niciodată să intre într-un muzeu”? Nu spune oare Pierre de Boisdefre, într-un dureros articol intitulat „Ce s-a întimplat cu literatura noastră?” că scrierul francez de astăzi e dominat de „această tăcere și acest gol, propovăduite, în lipsă de altceva, de către scriitorii care au pierdut speranța”, și nu se întrebă el pe bună dreptate, cine-și mai aminteste de premiul Goncourt pe anul 1943, 1950 sau chiar 1958? E, în orice caz, cu mult mai nobilă profesiunea unei asemenea întemeiate neliniști decît penibila apologie a colonialismului, a Pleții Comune sau a domnului Ernst Dichter, curier filozofic al negustorilor de săpun și de bere.

A. E. BACONSKY

Cu prilejul Zilei Mondiale a Teatrului

Marți, 27 martie a.c., a avut loc la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, în cadrul Zilei Mondiale a Teatrului, premiera piesei „Camera fierbinte” de Al. I. Ștefănescu.

Spectacolul a fost precedat de un cuvînt al regizorului Dinu Negreanu, care a vorbit despre importanța Zilei Mondiale a Teatrului.

La Casa Scriitorilor

Joi, 29 martie ora 18, va avea loc la Casa Scriitorilor, seđina plenară a Secției de literatură pentru copii și tineret. Se vor discuta probleme ale șantierului literar.

Vineri, 30 martie a.c. ora 18, va avea loc la Casa Scriitorilor seđina secției de poezie în cadrul căreia se va discuta planul de muncă al secției pe anul în curs.

Institutul de studii romîno-sovietic al Academiei R.P.R., organizează jmi 2 aprilie a.c. orel 17, o consăuțire cu editorii revistei „Viața literară sovietică”.

Consăuțirea va avea loc la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”, calea Victoriei nr. 115.

Sub semnul unei colaborări rodnice

După numeroase declarații, interviuri și articole solicitate delegației de dramaturgi romini de către presa și radioul sovietic, în cursul recentei vizite în U.R.S.S., membrii delegației trebuie să facă față unui adevărat asalt de solicitări asemănătoare din partea presei noastre. Esle cel mai bun indicu al interesului stăruit de aceste schimburi culturale menite să ducă la adâncirea cunoașterii reciproce și la stabilirea unor legături spirituale de ce în ce mai trainice între cele două țări.

Mi-a fost dat să fac parte și din alte delegații asemănătoare, dar personal n-am avut încă prilejul să trăiesc sentimentul unei satisfacții atât de pline și rotunde ca de această dată. Sentiment care se datorește atât bogăției de impresii culese, atât căldurii cu totul excepționale a gazdelor, cât și certitudinii că înțelegerea a contribuit în mod efectiv la dezvoltarea relațiilor dintre dramaturgia noastră și cea sovietică.

A face elogiu ospitalității sovietice e o încercare temerară căci superlativul refuză superlativul, dar cum temelia activității noastre acolo au alcătuit-o raporturile vii cu oamenii, trebuie să mă opresc o clipă asupra lor. Stîna, curiozitatea intelectuală, alecțiunea prietenească a găzduirii de toți oamenii de teatru, și în primul rînd scriitorii, față de dramaturgia românească, precum și dorința răscăpată afirmată — și deschisă fără rezerve sugestiilor — de a se ajunge la o mai bună cunoaștere a ei în Uniunea Sovietică, au constituit cel mai delicat și prețios dar care ni s-a putut face. Conținutul zilnicului schimb de opinii, lipsite de orice convenționalism și mergînd pînă la discuții pasionale cu scriitorii Salinski, Stein, Arbutov, Sarkov, Stok, Pimenov, Șatrov, Druță și alții — a făcut ca înțelegerea finală de la Uniunea Scriitorilor să reprezinte mai degrabă o consfătuire de lucru și o concluzie practică a vieții noastre, decît un schimb de generalități, fatal superficială, sau de expuneri pretențioase.

Hotărîrea de a stabili un contact permanent între secțiile de dramă ale Uniunilor respective prin schimburi periodice de texte reprezentative ca și hotărîrea de a asigura un control artistic superior al traducerilor în limbile rusă și română, sînt menite fără îndoială să dea roade într-un viitor destul de apropiat. Dorința noastră de a se ajunge la o cit mai justă înțelegere a intențiilor, nuanțelor și specificului textelor dramatice traduse în ambele țări a fost de asemenea sprijinită și apreciată de dramaturgii și oamenii de teatru sovietici cu care am venit în contact. Exemplul pe care l-au oferit chiar în cursul sederii noastre în Leningrad, discuțiile utile duse între Al. Mironov și colectivul Teatrului Pușkin pe marginea lucrului la „Celebru 702”, a fost cit se poate de oportun.

Este o datorie a secției de dramă a Uniunii Scriitorilor să fructifice aceste rezultate ale vizitelor în U.R.S.S., după cum este, cred, o datorie a noastră, a celor care am avut bucuria și cinstea de a reprezenta pe colegii noștri în cursul recentei vizite, să le aducem la cunoștință într-o intrinsecă de lucru a aceleiași secții, informațiile și impresiile culese în legătură cu dramaturgia sovietică.

Căci dacă discuțiile și relațiile personale stabilite — și asupra importanței lor oricî se insistă, nu o de ajuns — au însemnat alt de mult pentru dezvoltarea colaborării în domeniul dramaturgic, apăsătoare în care am asistat au constituit fără îndoială mijlocul cel mai direct de cunoaștere a teatrului sovietic în aji. Despre spectacolele văzute au mai scris aici și alți colegi din delegație și voi mai scrie și eu cu alt prilej. Ceea ce vreau să înțeleg doar, este afirmația că ne-am îmbogățit substanțial sufletește. Iar dacă nu ne-am întors cu mai mult talent, ne-am întors sigur cu mai multă experiență, ceea ce e deosebit de a fi neglijabil.

Horia LOVINESCU

Un nou film românesc: „PUȘTIUL”

Horia LOVINESCU

Scenă din spectacolul „In fiecare seară de toamnă”

Factorul principal: conștiința

A m mai avut prilejul să analizez, la apăsarea ei în revista „Teatru”, piesa într-un act „Trandafirul negru” de Mihail Davidoglu. Ne referem atunci la faptul că personajele principale ale acestei piese sînt actoare într-o dezbateră etică de gravă și actuală importanță, avînd ca ax dramatică verificarea conștiinței într-un moment hotărîtor și definitoriu pentru evoluția lor. Volumul recent apărut — cuprinzînd în afară de „Trandafirul negru” piesele într-un act „Noi, cei fără de moarte” și „Soimul” — confirmă, la un examen sintetic, preocuparea constantă a dramaturgului pentru acele conflicte care pun în lumină etape esențiale în formarea conștiinței socialiste a eroilor.

În „Trandafirul negru” sînt denunțate individualismul, atitudinea necinstă față de tovarășii de muncă și închiștarea într-un orizont profesional mărginit ale toptorului Tiberiu Pastole. Critica este deconstruită de poeziile atitudinii noi, socialiste față de muncă, poziții afirmate cu tărie de maestrul Ștefan Boilogu și de tovarășul Ion Pomoran, acesta din urmă trecînd, la rîndul său, printr-un proces de clarificare lăuntrică, de revizuire a propriilor lipsuri în raport cu înaltele principii etice în care crede sincer și ferm.

„Noi, cei fără de moarte” (sucrare anterioară „Trandafirului negru”) dezbate, cu aceeași tărie și la o ridicată tensiune dramatică, problema formării și dezvoltării conștiinței socialiste în condițiile unor raporturi fundamentale noi între oameni.

În urma unei surprize, trei mîncari și o stîncă electrică în câmp, locușii într-un tunel de adăncime. Cei patru vor avea de luptat nu numai cu stîncă

și cu șuvolul de apă ce amenință să lînuie tunelul, dar și împotriva unor manifestări violente egoiste ale tânărului peț de schimb Valer Mindru, pe a cărui conștiință mentalitatea individualistă și-a pus pecetea aspră, greu de șters. Aici, în această claustrare silentă, Valer va primi o lecție dură care îi va proiecta într-o lumină adevărată, necruțătoare, vechea sa comportare, determinîndu-l să-și modifice atitudinea față de oameni și față de mun-

der, cu moș Cîlc și cu Margareta. El vor face pe Valer să-și însușească în mod critic atitudinile, încompatabile cu spiritul eticii comuniste.

Din această întâmplare dramatică Valer va ieși un alt om, cu un orizont mai larg, cu conștiința curățată de zgura individualismului și mîndriei.

În piesa „Soimul” dramaturgul urmărește de asemenea modificările pe care viața nouă le operează în conștiință, arînd că transformările socialiste care intervin în existența materială a oamenilor nu pot tolera mentalitățile vechi, dăunătoare. Înălțarea între naționalități, cultivată în clasele exploatare, este în contradicție cu principiile socialiste. Îile și Aiten se vor căsători, în ciuda împotrivirii unor „veci” rău intenționate, venind de undeva dintr-un trecut mort, pentru că acești tineri trăiesc într-o lume nouă, într-o gospodărie colectivă în care toți oamenii, romini sau țărani, fac parte din aceeași familie unită, inseparabilă.

Nu vom insista aici asupra particularităților dramaturgice lui Mihail Davidoglu, nici asupra calităților sau deficiențelor pe care acestea puse la presintă. Intenția noastră a fost să semnalăm concentrarea conștientă a dramaturgului asupra acelor probleme caracteristice actualității noastre, legate de formarea unei conștiințe noi, corespunzătoare noilor relații sociale. Vom observa, deci, că toate piesele într-un act scrise de Mihail Davidoglu au ca factor comun și principal mesajul socialiste, noile valori morale pe care oamenii le dobîndesc în procesul muncii constructive. Este un merit și, totodată, un exemplu.

Dumitru SOLOMON

Pe marginea volumului „Piese într-un act” de Mihail Davidoglu

CRONICA dramatică

Piesa liricului bulgar Ivan Peicev atrage, încă o dată, atenția asupra raporturilor dintre teatru și poezie. Nu ne referim aici la cunoștința (și fundamentală) dispusă în legătură cu locul pe care-l ocupă textul inspirat al scriitorului în spectacol, ci la o anumite latură particulară a acestei probleme. Discuția ar avea de profital de pe urma unei cercetări paralele a genurilor, cu efectuarea unor operații cupruloase de adunare, scîdere și, mai ales, de înmulțire. Am vrea însă, de astă dată, să ne oprim asupra efectului binefăcător al liricii asupra teatrului și să constatăm rolul relațiilor între poezie și construcția dramatică, cu deosebire propriu artei realismului socialist.

Transcrierea emoționantă a simțămîntelor capătă — desigur — în teatru poetic o vibrație specifică. Cu ajutorul intensității emoționale a poeziei se produce o conștientare mai puternică a caracterelor. În clima pasional pe care-l absoarbe poezia împinsă a textului, situațiile dramatice capătă un caracter extrem, gesturile își accentuează semnificația. Este vorba de o reînnoire a dramei romantice schilleriene? Nu, deoarece natura conflictului și complexitatea personajelor aparțin categoriei observației realiste. În drama poetică realist-socialistă lirica nu este discursivă, cadrul nu este artificios, și — în afara — convenția artistică nu schematizează viața, ci dimpotrivă o amplifică, prin vigoarea simbolurilor. Problema este tocmai ca în lîngura liricii să nu convergească elementele realiste ale conflictului, ca avîntul verbului însușit să nu se transforme în divagante retorice, frînind

evoluția aprinsă a acțiunii dramei. Cînd vorbim despre teatru poetic, nu ne referim — bineînțeles — la variantele versificate ale unor compoziții tragice sau comice. Nu prezenta trairilor în versuri atesă prezența forului liric, ci trecerea în planul genului dramatic a unor dispoziții creatoare, proprii autorilor de silurii. Tocmai aceea este meritul piesei lui Ivan Peicev, care a adus în teatru său pe de o parte sugestivitatea metaforică a replicii, pe de alta partea viziunilor poetice, ca în excelentul tablou V, tabloul închisori.

Piesa autorului bulgar evidențiază, încă o dată, caracterul specific al relațiilor dintre teatru și poezie în dramaturgia realist-socialistă. În sursele de inspirație proprii luptătorilor înaintați, în structura morală anti-individualistă a comunistilor, în capacitatea oamenilor, care schimbă din temelii lumea, de a ridica observația particularului la viziunea de ansamblu a generalului, se află elementele capabile să dea producțiilor dramatice actualitate un sîmbu poetic autentic și necunoscut anterior. Holăriri lucru, Peicev nu este un partizan al dramei „în jurul samovarului”, preferînd ridicarea conflictelor la tonalitatea eroică, favorabilă odilor lui Ionel închinată amfiteatruului comunist.

Drama „In fiecare seară de toamnă” evocă momente din lupta tinerilor comunisti bulgari în anul crucial 1942, cînd războiul a intrat într-o nouă și decisivă fază. Personajele principale ale piesei, Anna, Pavel, Andrei, înfățișează trepte diferite de maturizare a conștiinței revoluționare. Prima este, în ciuda tinereții sale strălucitoare, un „revoluționar de profesie” format Pavel, deși devotat fără margini cauzei proletarietului, este încă stăpînit de porniri năvalnice necugetate. În sfîrșit, Andrei

străbate un drum greu și dureros pînă la înțelegerea rostului său în viață. Prinsii în clesile marelui conflict care opune fascismului tot ceea ce e mai bun în omeneri, eroii piesei evidențiază totodată variate nuanțe frîmțite. Piesa rezolvă sarcinile conflictului său de bază, reîntînd miracabil fără mormă și luptătorilor antifasciști, relevînd sensul înalt optimist al tragediei pe care o conține.

În același timp, oamenii care populează drama vădesc frîmțiri întieroare care-și prelungesc cursul, în unele cazuri, și dincolo de ultima cădere a cortinei. Există o legătură între dilemele individuale și înfruntarea centrală a piesei? Bineînțeles. Ciontrile futurinoase din conștiința fiecărui sînt răstîngerii parțiale, colorate individual, ale marelui comandament social al istoriei. Pentru Andrei, pentru mama sa, și — într-un anumite sens — pentru Wanda, dezbateră jînimă sufletească este legată de chemarea la atitudine civică, de ieșirea din „neutrălității” complice cu dușmanul. Confurtul afectiv al acestui zbucium interior este intens și, de aceea, diferențiat. Toate aceste trei personaje sînt chemate de viață să înțeleagă necesitatea alegerii, dar ele se vor pronunța față de acest

Crucean sînt urmările în zona afectelor, tocmai pentru a prezenta speța inferioară careia aparțin aceste fapuri în care supremul simțămînt sufletesc este spăimă animalică împelită cu ura jînosă, deprecianță.

Autorul piesei a creat astfel două lupte reprezentative ale faunei abjecte care încearcă să ridice obstacole în calea omului adevărat, acționînd în numele unor clase de mult oșindite la pierde.

Ivan Peicev n-a scris ceea ce se cheamă un „poem dramatic”. Dorința de a nu pierde contactul permanent cu realitatea socială, cu istoricitatea conflictului, l-a condus pe scriitor la o interesantă împletire a momentelor întens pasionale cu scenele de notajie realistă. Așa se explică alternanța unor tablouri diferit orchestrate dramatic. Discuția interes-

tră dintre Anna și Elena din tabloul VI unează construcției convenționale de simboluri din zgruditorul tablou precedent. Opoziția categorică dintre cele două lumi se desemnează memorabil în tabloul V, care iese cu dezinvolură din tehnica realistă a dramei, tocmai pentru a o fundamenta ideologic mai deplin.

Este adevărat că în această arhitectură alternanță se pronunță și unele deficiențe de logică a dramei, cum ar fi sensul chemării lui Crucian de către Bogdan (cel puțin unclear) sau rostul autodemascării lui Andrei prin smulgerea camuflajului, în loc de a încerca să se salveze. Acestea sînt însă amănunte într-o compoziție care se impune prin autenticitatea lirismului său combatant.

Piesa lui Ivan Peicev își aduce o însemnată contribuție la creșterea interesului viu al publicului nostru pentru dramaturgia nouă a țării vecine și prietene. Chemare răscolitoare la vigilență împotriva fascismului, ea se înscrie, cu succes, în linia realizărilor originale din familia artistică-spirituală a nemuritoarelor „Tragedii optimiste”.

Regizorul bulgar Venelin Tančov a dovedit o cerță corespondență temperamentală cu autorul piesei pe care a pus-o în scenă la Teatrul Tineretului. În afară de cunoașterea teatrului specific al acțiunii drama, Tančov a adus o înțelegere remarcabilă în reconstituirea filonului dramatico-liric al dramei. O primă idee merituosă a fost aceea de a alcătui,

Teatrul Tineretului

ARTA DE A VEDEA

Încete de a ajunge la Shakespeare înțeles în școala elementară: „b. c.”

Încete de a-l percepe pe Bach însoțit să asculte ceea ce corespunde, în muzică, alfabetului.

Încete de a înțelege „Guernica” a lui Picasso și educați vederea pentru a recepționa mesajul umanului și psihicului.

Aspretea dezeritate, atîtădată imposibilități, fiecare le poate asigura împotriva multitudinilor formelor de educație puse la dispoziția maseilor de rezistență culturală.

De ce sînt de a vedea un film? Căci trebuie să înțelegem căteștii imaginea dramatică de percepție vizuală încredințată, să-l descoperim sensurile. În filmul lui Pudovkin „Șterșor” Ștefan-Petrescu-Burgușu” vezi doi oameni filmajii de undeva de sus, de sus de tot, înconștient de război înalte, ocazii ale unor călătorii pasionante, Căsele își apar înscăpînțate, dește per-amante, apoi care le văd ale dîrui moșterii pierdute într-o lume interioară.

Mama și tatăl ei. Mama de la bord, cînd copiii de la bord la faza psihicului necunoscut. După cum se vede, mîna trebuie citită rect de cîntec ca să tradă ceea ce Pudovkin spune dintr-o strădanie de conștient. Această exprimare a unui lăsat prin mijlocul strict cinematografic are valoare de școală. Și încă să scrie — ce de a dona teatrul a „Prietenilor prietenilor organiza în sala cinematografului „Vladimir Alexandru” de înțelegerea cinematografică București și Arhive naționale de filme — a fost o adevărată prelegere în sensul cel mai puțin didactic al acestui cuvînt. De la ocazii preda Pudovkin.

De ce am înscăpînțat? Căci „Măscăruț” este arta filmajii, care opoaze actori Pudovkin, și nu e vorba doar de un sfîrșit, ci de o lege care l-a plăcut pe marele creator. Exemplu monoton în perșeal a imaginilor cu ecouștea bursei și a celor de pe front. Aceste momente, dește obiect de studiu pentru cîșcării tuturor generațiilor, condensează — înădrăp artă, sînt un fel de „ars poetica” a marelui creator sovietic. Atenția acordată fiecărui detaliu, puterea de sugestie a obiectului, focalizarea masei de figuranți, ritmul montajului și, în sfîrșit, principialul, claritatea mesajului ideologic — lăta numai cîteva din cele ce am deslușit la o primă vizionare. Or, cine poate recepta înțredrea substanță a unor imagini — fiecare îndrețată de sensuri — dintr-o singură „cîșcitur”?

Ar merita, de exemplu, discutată valoarea de manifest politic a montajului „bură-front”. Pudovkin nu se ferește de lozinci, de generalități, dar acestea nu sînt rupte de acțiunea filmului. Drama eroilor nu se petrece în prim-plan, acînd ca fundal epoca respectivă: îmbinarea este aproape de perfecțiune. În această pictură enormă a unei societăți mi s-a părut a sta principala calitate a filmajii: cu toate că nu e vorba de transcrierea directă a unei pagini

de istorie. Artă lui Pudovkin este artă de subiectivitate, supusă într-afară gustului personal, înșe și în filmă ca „Amiralul Nahtinov” sau „Jukovski” vezi conștinții, în umbra a acestor personaje celebre, regizorul cu înclinaștea sale.

A mai fost prezentat și alt film al lui Pudovkin, și anume „Urmăritul lui Gîngă-Hon”. Aici, banda sonoră, adăugată mai tîrziu, nu ajută cu nimic filmului. Imaginile sînt atît de grăitoare încît nu mai au nevoie de nici un complement. Cîteva scene prezente în prima versiune, cea mută, ne-a convins că Pudovkin știa să facă „cinematograf pur”, în sensul că nu are nevoie de nici un mijloc complementar — muzică, dialog, zgornote — pentru a transmite ideile caracterului.

Și citi de modern este acest Pudovkin cum a făcut filmul cu ani în urmă? Într-un scurt metraj despre arta marelui regizorul a prezentat și o imagine în care Vittorio de Sica îl făcînd pe Pudovkin. Cred că are

valoare de simbol această stringere de mîni. Cineăștii neorealisti stălieni au înțeles mult de la Pudovkin. Ca de altfel, și Keneto Shindo, cu o mîmă de creație legată direct de cea a lui Kuleșov și Pudovkin, fapt pe care l-am amintit și în creația la „Inșala”.

Pentru că am scris Kuleșov — nu ar fi interesant să se facă și o prezentare a acestui cineast precum și a lui Dîghe Vertov? Am ajuns în capitolul următorii.

Cred că pînă ieri și jumătate — citi a durat șansa Pudovkin — e excessiv. De asemenea nu vedem rostul unor concursuri de genul celui prezentat, mai ales cînd sînt mîșcate de preșcitură și concursivitate. Aceștia, în ceea ce privește organizarea,

Am sugera și prezentarea unor filme în premieră, asidant filme colorate, care să fie supuse discuției după o preșcitură prezentare făcută competentă. Ar fi utilă și organizarea unor seri dedicate filmului de știință, artă (muzică, pictură, balet, sport etc.). Serii consacrate modului cum s-a reflectat aceștia eveniment în creația mai multor cinești.

Iar înclinaștea cu creatorii, începute cu Gopo, ar putea fi continuată prin înțuirea tehnicienilor care colaborează la un film, de la operator la monteur, pentru a explica publicului, în limbi mari, cum „se fabrică” un film. Natural, cu exemple „pe viu”. Dezeritate... Pînă la înșcîșcitură lor să salutăm eșfortul organizatorilor, care ne vor prezenta simbla aceasta a treia manifestare, dedicată lui Trnka și altor aștia realizatori ceni.

Pudovkin, Gopo, Trnka — la o asemenea școală, se poate învăța cinema!

Sergiu BRAND

SERIELE PRIETENILOR FILMULUI

de istorie. Artă lui Pudovkin este artă de subiectivitate, supusă într-afară gustului personal, înșe și în filmă ca „Amiralul Nahtinov” sau „Jukovski” vezi conștinții, în umbra a acestor personaje celebre, regizorul cu înclinaștea sale.

A mai fost prezentat și alt film al lui Pudovkin, și anume „Urmăritul lui Gîngă-Hon”. Aici, banda sonoră, adăugată mai tîrziu, nu ajută cu nimic filmului. Imaginile sînt atît de grăitoare încît nu mai au nevoie de nici un complement. Cîteva scene prezente în prima versiune, cea mută, ne-a convins că Pudovkin știa să facă „cinematograf pur”, în sensul că nu are nevoie de nici un mijloc complementar — muzică, dialog, zgornote — pentru a transmite ideile caracterului.

Și citi de modern este acest Pudovkin cum a făcut filmul cu ani în urmă? Într-un scurt metraj despre arta marelui regizorul a prezentat și o imagine în care Vittorio de Sica îl făcînd pe Pudovkin. Cred că are

valoare de simbol această stringere de mîni. Cineăștii neorealisti stălieni au înțeles mult de la Pudovkin. Ca de altfel, și Keneto Shindo, cu o mîmă de creație legată direct de cea a lui Kuleșov și Pudovkin, fapt pe care l-am amintit și în creația la „Inșala”.

Pentru că am scris Kuleșov — nu ar fi interesant să se facă și o prezentare a acestui cineast precum și a lui Dîghe Vertov? Am ajuns în capitolul următorii.

Cred că pînă ieri și jumătate — citi a durat șansa Pudovkin — e excessiv. De asemenea nu vedem rostul unor concursuri de genul celui prezentat, mai ales cînd sînt mîșcate de preșcitură și concursivitate. Aceștia, în ceea ce privește organizarea,

Am sugera și prezentarea unor filme în premieră, asidant filme colorate, care să fie supuse discuției după o preșcitură prezentare făcută competentă. Ar fi utilă și organizarea unor seri dedicate filmului de știință, artă (muzică, pictură, balet, sport etc.). Serii consacrate modului cum s-a reflectat aceștia eveniment în creația mai multor cinești.

Iar înclinaștea cu creatorii, începute cu Gopo, ar putea fi continuată prin înțuirea tehnicienilor care colaborează la un film, de la operator la monteur, pentru a explica publicului, în limbi mari, cum „se fabrică” un film. Natural, cu exemple „pe viu”. Dezeritate... Pînă la înșcîșcitură lor să salutăm eșfortul organizatorilor, care ne vor prezenta simbla aceasta a treia manifestare, dedicată lui Trnka și altor aștia realizatori ceni.

Pudovkin, Gopo, Trnka — la o asemenea școală, se poate învăța cinema!

Sergiu BRAND

SCRITORII LUMII

WALTER HAGEMANN
(R.F. GERMANIA)

Un eveniment important

N-a trecut multă vreme de când luptătorii pentru pace erau basijocorii, fiind priviți drept niște visători, sau fiind considerați drept un pericol național. Astăzi ei sînt realiști. Adepții politici de forță lucrează încă cu noțiuni ce aparțin incontestabil trecutului. În zodia bombelor atomice nu mai există nici o alternativă asupra necesității păcii — asupra acestui fapt tot conducătorii de stat din apus și răsărit au căzut de acord.

Concluziile trase din această stare de fapt de către N. S. Hrusciov, încă din toamna anului 1955, și anume: de-zarmarea generală, totală și consecventă, au constituit deci un eveniment de importanță capitală.

GIOVANNI ARPINO
(ITALIA)

O, tineri ai lumii

Prieteni mei, voi, tineri ai lumii care vreți să purtați în mîna ca pe un flutur și s-o faceți să zboare mai sus, acesta nu-i ceasul plectatelor frunzi, al îngerilor înșelători, al negrelor devastări

autumnale.

acesta e ceasul meu și al vostru și el se reîntregește, pentru oricine orea, piatră pe piatră, din mîngîierii și mortari, și aci sosește de departe marile glasuri fraternă să ne aline asprele inimi.

Trebuie să refacem iubirea din nimic pentru cine a ieșit, singurind din catastrofa minciunilor seculare din ochiul nedumerit al istoriei.

Vom ajunge cu ochii candidi acolo unde planetele se rotesc în tăcere și vom strînge mîini și vom îndeseli orașul: așadar, pînă la ultima suflare, tinere, aleargă din casa pe care nu o ai de la pîinea ce nu-ți aparține și nu te satură din brațele femeii tale, povară nemulțumită, și strigă: sfîrșească-se iarna!

și strigă: sfîrșească-se groaza!

și strigă: să fugă tenebrele, speranțele ucise, rînceda hrană sbîrciturile care întunecă fruntea și războiul ce sapă în fiecare din noi!

Vine primăvara și tu să urmezi pe străzi, mulțimea de voci și de zîmbete: împreună vom merge departe și fiecare vis departe va fi al nostru.

In romînește de TAȘCU GHEORGHIU

TUDOR ARGHEZI

JOS RĂZBOIUL!

Paralel cu marile progrese, ale mijloacelor de exterminare și cu masivele bugete de înarmare, deviate de la dorința îngrîșării sănătății și a vieții de muncă ducătoare în liniște și pace, agresorii, deocamdată, al altădată și al cuvîntului alinat, vor să ne întorcă la vîrsta preistorică a pietrii, cînd omul, încă pe jumătate goril, își cădea vecinul de peșteră ca să-i fure culcușul și palele cu care se învelea să doarmă.

Cu ce au să se aleagă asemenea fiare, azi în smoking și redingotă!

Moarța îi așteaptă la colțul bulevardelor somptuoase pe foști, dar ca și cum ar fi de marmură și aramă, inconștienți se cred în biata lor piele putredă și degenerată, ei singuri nemuritori și eterni! Sa pare că, zguduții de nevroză sutelor de kilometri pe oră, lichidată zilnic cu cadavrele mereu multiplicată ale vișezii, ei cer o hecatombă mai expresivă și mai rapidă, piramide și clăi de cranii la răspînit și întrușări, noi cupatoare de ars oamenii de vii, alte gaze, alte otrăvuri. Doctrina lui Clausewitz de suprimare a popoarelor într-o secundă, pre filosofica lor fericie, a prins rădăcini înfrînse pe toate continentele unde demența nu mai poate fi fîmădărită pe cale medicală. Spitale pentru nebuni, nu războaie, domnilor zguduții! Jos războiul pe totdeauna!

THEUN DE VRIES
(OLANDA)

O rămășiță medievală

În conștiința oamenilor se formează tot mai mult convingerea că sistemul capitalist este învechit și condamnat. Tot mai acut este resimțită limitarea capitalismului și posibilitățile nemărginite ale socialismului. „Conștiința cosmică” a tinerii generații, atît din Uniunea Sovietică, cît și de dincolo de frontierele ei, va avea o legătură indisolubilă cu succesele concrete ale socialismului.

Este greu de prevăzut cum anume va influența această „conștiință cosmică” cultura, arta și literatura. Sînt convins, însă, că vom vedea influența ei în viitorul apropiat; ea va accelera dispariția noțiunilor anahilozate, va pune capăt decadentei burgheze în toate domeniile artei și va apropia deplina victorie a omului socialist.

Cucerirea cosmosului dovedește că

distrugea reciproc și războaiele sînt o prostie și o rămășiță din evul mediu. Nămei demenții, condamnați să dispară de pe scena istoriei, pot favoriza această moștenire întunecată a trecutului.

Dar ce se poate spune despre scriitorii, artiști și despre întreaga intelectualitate creatoare a lumii?

Vom putea oare noi de acum încolo să scriem, să gîndim și să creăm, ignorînd faptul că viitorul omenirii este legat o dată pentru totdeauna de comunism? Am înțeles oare noi, în sfîrșit, că, găsindu-se în plin proces de desvoltare, comunismul e unica forță socială care va determina atitudinea noastră față de tot ce este esențial pe pămînt și în cosmos?

De răspunsul just pe care îl va da fiecare artist la această întrebare depinde viitorul culturii.

BRONISLAW LINKE (R. P. Poland)

Adăpostul

Dr. ALBERT

SCHWEITZER
(FRANȚA)

TRATATIVE SINCERE

S copul spre care trebuie să se îndrepte astăzi și în viitorul îndepărtat omenirea, constă în aceea că problemele care despart popoarele să fie soluționate nu pe calea folosirii armelor, ci să devină în mod obligatoriu obiectul unor reglementări pașnice.

...Renunțînd la arma atomică, generația noastră va face primul pas pe drumul care duce la un scop mai îndepărtat — lichidarea războaielor. Dar dacă ea nu renunță la această armă, va continua să înainteze pe calea ce duce spre războiul atomic și spre suferință. Persoanele care urmează să se înfrîncească pentru a discuta problema păcii trebuie să-și dea pe deplin seama de această alternativă dacă vor să ducă tratativele cu toată obiectivitatea și seriozitatea, cu deplina conștiință a răspunderii ce le revine.

(Din broșura „Pace sau război atomic”)

JAN PILARJ
(R. S. CECOSLOVACIA)

SĂ DISPARĂ GHETURILE „RĂZBOIULUI RECE”

Fiecare om clădit este dornic de o pace adevarată. Noi, comunistii, cunoaștem calea spre această pace. Lata de ce, nu sînt împlăcătoare însele succese ale științei sovietice în descoperirea secretelor cosmosului. Ele reprezintă nu numai minuni ale tehnicii, dar în ele este inclusă și grija neînclăsată pentru fericitatea omului care trăiește pe planeta noastră.

Facimîl dîntro lucrare publicată de Partidului Pătri din Mexic

! QUEREMOS VIVIR!

SEAN O'CASEY
(ANGLIA)

Nu faceți din pămînt un mare mormînt

De multă vreme, Anglia e-a lipsit de ceea ce îi e necesar, pentru a deveni o putere războinică, și asta o face și acum.

Ea a fost gata să-și vîndă vîșmintele pentru a-și cumpăra noi arme războinice și, implicit, pentru a face din Anglia un mare, gigantic mormînt.

Dacă Anglia ar deveni un mormînt, același lucru s-ar petrece cu întreaga lume. Așa că salvîndu-se pe ea însăși, Anglia va salva întreaga lume.

O astfel de perspectivă este groznică — ca lumea aceasta să devină o cenușă fumegîndă, un mormînt mai mare decît Anglia însăși, fără măcar o floare care să-i veselească vîșmintele moribunde. Fiindcă atunci pînă și fermecătorul greier al lui Bernard Shaw, care cîrpește în hamaclul lui ar dispărea pentru totdeauna.

Experiențele cu arme nucleare trebuie să înțeleze. Și nu numai atît, dar toate bombele făcute pînă acum, trebuie distruse. Și nu numai atît, dar oamenii trebuie deoseziți de toate armele convenționale. Soldații trebuie să facă stînga împrejur și să se întorcă acolo de unde au plecat, fiecare om în orașul său natal, în sinul familiei sale.

Atunci fiecare om va sta sub propriul său smochin, fiecare greier se va lega în hamaclul lui în deplină siguranță și într-o veșnică pace.

SURGIT PAMPURI
(INDIA)

Chem pacea

Oameni... Oameni... eu chem pacea; strig: să nu-nceteze nicînd cîntecul de primăvară-al lumii, să nu fie arși trandafirii de glonțul flămînd; tinărul să-și înfrîncească-n pace iubita, risul de bucurie să fie în ochii de prunc, sub privirea tatălui, să înțeie copilul, și maică-sa să-l îmbrățișeze neumbrită de teamă.

Ca tinerețea să strălucească în veci și veșnic să fie Aprilul, ca moarța să nu dea năvală de peste mări în căminele noastre, ca ochii bătrînelor să nu se stingă ca o prăbușire de case, ca fruntea fiilor s-o știe teafără sub albastrele zări ca privirea iubitei trecînd prin maramă să fie îndemn conștiinței pentru iubit, ca buzele fragele să-i trimită un zîmbet al păcii

ca urarea „să trăiești” să răsune cînd te desparți, ca fetele noastre să se dea liniștite în scrincioab, ca în luna Sareimului să nu uităm să dansăm ghidda sub palmieri, ca pocea fetelor la fîntînă să răsune mereu, ca holdele din Pundjab să fie ferite de viscol, de flăcări, ca pașnicilor plugari nimeni să nu le fure pămîntul, pentru ca nevestele să poată să ne aducă prințul la cîmp; ca miroznă cîmpilor înflorate să ne îmbețe în zi de Arminden, ca un alt Nagasaki să nu mai cunoască dezastrul, ca minunile orașelor să nu se facă scrum și deșerturi, pentru ca în inima ce bate pentru știință să nu pătrundă glonte orb, ca războaiele să le aruncăm lăzilor cu gunoaie; ca incendiarorii bogafi să nu îndrăznească să bea singele roș al popoarelor — pentru toate acestea — disez, doresc și chem P A C E A!

Pentru toate acestea lupt pentru ea!

In romînește de GEORGE DEMETRU PAN

ILYA EHRENBURG
(U.R.S.S.)

Să găsim un limbaj comun

Cu trei secole înainte de era noastră, intelențul împărat indian Ashoka a blestemat războiul, spunînd că armele sînt nedermie de om. Essei, demascînd pe cuceritorii romani și pe farișeii care colaborau cu aceștia, afirmă că cel care ridică sabia, de sabie va pieri.

Utopie — și anume o utopie scîrnăv — devine războiul atomic.

Întar a vrut să zboare în stratosferă cu ajutorul unor aripi de ceață. Acesta era un vis. Dar azi-mine, o rachetă îi va depune pe Lună pe cerce-

tătorii cosmosului: aceasta este o sarcină pe deplin reală. Același lucru se întîmplă și cu dezarmarea: ea a devenit realizabilă datorită creșterii conștiinței și acumulării de cunoștințe. Mai puteam exista războaie cît timp luptau detașamente, regimente, divizii, armate, cît timp ne mai puteam gîndi la învingători și învinși. Acum, războiul înseamnă nu numai asasinat, dar și sinucidere. A începe războiul nu este numai criminal, dar și demenț. Luorul acesta este înțeles de toată lumea, în afară de nebuni. Dar nu ajunge să înțeleagă acestora, trebuie să și tragă concluziile corespunzătoare.

Știm că tratativele nu vor fi ușoare. S-au acumulat multă neîncredere și îndoieli în anii „războiului rece”. Nu este chiar așa ușor să se renunțe la vechile noțiuni. Există încă partizanți ai politicii de forță. Mai sînt încă cercuri direct interesate în continuarea cursului înarmărilor. Aceștia încearcă să mențină concepția unei lumii înarmate.

Pe vremea cînd eram copil, lumea înarmată se numea „lume pe un butoi cu praf de pușcă”. Acum putem spune că lumea înarmată înseamnă lumea situată pe mii de bombe atomice și cu hidrogen.

Ce înseamnă a lupta pentru dezarmare? Aceasta înseamnă a inițierea neîncrederea, a unificarea opiniei publice mondiale, a arătarea că neînțelegerile care uneori sînt amplificate de amuși politicieni sau de unii militari, nu sînt atît de mari, cît ele pot fi învinse în numele înfrățirii unui mare țel.

Trebuie să trecem peste frontierele mișcărilor, să privim mai departe, trebuie să-i unificăm pe toți partizanii dezarmării. În Anglia există o puternică mișcare împotriva armei nucleare.

În America există Comitetul național „Pentru o politică nucleară rațională”. În Statele Unite se poate observa o mare schimbare: diferitele organizații culturale, pacifiste și religioase se exprimă cu tot mai multă insistență în favoarea dezarmării.

Mulți oameni politici importanți au, în această problemă, o poziție pe deplin rațională. Reprezentanții ai cercurilor influente de afaceri, de asemenea, înclină spre ideea colaborării pașnice. Vom fi fericiți să ne întîlnim cu reprezentanții opiniei publice americane, să discutăm deschis cu ei problemele cele mai acute în interesul întregii omeniri.

ERSKINE

CALDWELL
(S.U.A.)

COLABORARE

Acum, poporul american vede viitorul cu mai multă claritate și crede cu o speranță mai mare în posibilitățile înfrățirii scopului final, pacea în întreaga lume. Sînt convins că americanii consideră acum că încordarea internațională și tot soiul de „războaie reci” pot fi înlăturate prin colaborarea dintre U.R.S.S. și S.U.A. Iar dobîndirea acestei colaborări pentru păstrarea civilizației este datorită cea mai de seamă a conducătorilor celor două state.

Ca scriitor, consider că cauza păcii va avea mult de câștigat dacă scriitorii și studenții sovietici vor veni des și pentru perioade îndelungate în Statele Unite, iar scriitorii și studenții americani în Uniunea Sovietică.

GIANCARLO

VIGORELLI
(ITALIA)

CĂTRE UN UMANISM SOCIAL

În această eră, noi vrem să trăim în această eră, noi vrem să pierim din pricina ei.

Prima condiție pentru pace este distrugerea miturilor; miturile înseamnă dintru-ncăput război. Într-adevăr, adevarata măsură a omului e dată de muncă pe care el a știut s-o depună pentru a încarna înseși valorile spirituale; iar astăzi, această încarnare depășește pragul individual, devenind un bun al societății. De la umanism individual este necesară integrarea într-un „umanism social”; numai în această amplificare scriitorul poate aplica eterna lecție a umanismului, dacă mai presus de a privilegiu desintegrant, el va reuși să-l prefacă într-o participare integrantă.

Cunoscutul dramaturg englez John Osborne manifestînd pentru dezarmarea nucleară.

și

DEZARMAREA

savantul și diplomatul american Kennan: „Timp îndelungat, America nu a avut în lume un partener demn de ea. Acum întrebarea este dacă se găsește un partener demn de sovietici...”

Munca noastră, calitățile morale ale popoarelor noastre, puterea economică a lagărului socialist, forța culturii și științei noastre — iată argumentele care vor duce, în cele din urmă la dispariția gheturilor „războiului rece”.

Nu ne îndreptăm astăzi calea spre dimineața însoțită a păcii, spre pămîntul înflorit, spre cucerirea cosmosului, spre prietenia dintre oameni și popoare, spre marea viitor — comunismul!

să se împarță în două un oraș, o țară, o familie, un munte sau un riu. Noi dorim să se topească gheturile „războiului rece” și însuși acest cuvînt — cuvînt medieval al contemporaneității — să fie sters pentru totdeauna din limbajul oamenilor. Noi dorim ca savanții, prin eforturi comune, să descopere secretele naturii și să li-hăvească omenirea de stafia grozniciei boli a cancerului, noi dorim ca poezia să pătrundă tot mai adînc în viața oamenilor...

Știința sovietică, într-un avînt gîntic a depășit mult lăudata civilizație americană. Acum devine din ce în ce mai actuală problema ridicată de

Noi nu dorim nimic, în afară de tîpului ca popoarele să se întrecă între ele pe cale pașnică în ceea ce privește ascunzimea minții și calitatea muncii lor. Noi dorim ca niciodată să nu mai plară milioane de oameni, ca nimeni să nu flămînzească și să nu îndure exploatarea, ca mamele să se bucure de fericitatea copiilor lor, să devină imposibil ca din crăciulul culiva